

DOMOLJUB

Izbujna vsak štirtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2. Muročulna, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Inserati se sprejemajo po slednjih cenah: Enostopna petstvarna (šestina „Domoljubova“ širine 34 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Čekovni promet poštno-branilašnega urada št. 824.797.

Štev. 47.

V Ljubljani, dne 21. novembra 1907.

Leto XX.

O denarju.

Denar je sedaj drag. Posamne banke ponujajo za vloge 5 in celo 5½—6 odsto; seveda tudi temu primerno drago ponujajo. Ker je denar tako drag, so poskočili v ceni doma vsi pridelki, ne samo pri nas, marveč splošno. Druginja denarja je še večja na Angleškem in v Ameriki nego pri nas. Kje je temu vzrok? Odgovor je lahek: vsaka stvar se podraži, ko je več tistih, kateri jo hočejo imeti, nego tistih, kateri jo ponujajo. Tako je tudi z denarjem. Mnogo več se ga išče nego se ga ponuja. Da se je to pokazalo ravno zadnji čas, zato so zlasti ti-le vzroki.

1. Amerikanske velike železniške in tovarniške družbe so izkazovale zadnja leta silne dobičke. Zato je umljivo, da so se tudi evropski denarni mogočnejši in evropske banke lotile špekulacije v Ameriki. Silno mnogo evropskega denarja, ali pravzaprav zlata se je vložilo v ameriških podjetjih. Za našim delavcem, ki gre s trebuhom za kruhom čez morje, je prišel tudi evropski kapitalist iskat profita. Zdaj nam manjka delavcev in zlata.

2. Zadnja leta so nekatere države morale vzeti na posodo ogromne svote: Angleži zavoljo burske vojske. Japonci in Rusi zavoljo svojega krvavega dvoboja; pa tudi Nemška država je potrebovala silo denarja. Zlato se je vsled tega v velikih množinah zamenilo za državne papirje teh držav. Pri nas v Avstriji se je zadnja leta velika obrt zelo razvila; tudi tu se je nalotilo mnogo denarja. Z vsega tega je umljivo, da so velike banke povišale obrestno mero in da je sedaj 7½ odstotka takorekoč še zmerna obrest pri bankah.

* * *

Zakaj smo se v današnjem članku spustili na to polje? Ali to kaj briga našega kmeta in obrtnika, katerega koristim služi naš list? Takoj odgovorimo: Naši kmetje in mali obrtniki, ki so združeni v naših posojilnicah, naj premislijo, kako draga bi bila posojila na osebno jamstvo, če bi ne imeli preprežene vse domovine s posojilnicami, in če bi ne bile te posojilnice združene v močni Zadrugi zvezi. Samo po zvezi je mogoče, da se hrani za kmeta in obrtnika stalna obrestna mera. Gorje

tistim deželam, kjer morajo kmetje jemati na posodo pri bankah.

Našim posojilnicam, katere imajo kaj denarja odveč, ponujajo zdaj banke po pet in še več odsto in jih vabijo, naj pri njih nalože denar. Posojilnice pa dobro vedo, da nekoliko večja obrestna mera za kratek čas nič ne pomaga. Prišel bo kmalu čas, ko bodo obresti padle in če bi se posojilnice naslonile na banke, bi kmalu dobivale za svoj naloženi denar samo po 3½, ali celo manj odsto. Zato se drže svoje zveze. Ob takih prilikah se kaže razumna, gospodarska vzajemnost in njen neizrekljivi pomen, kaže se pa tudi, kako bedasti so poizkusi razdrobiti enotno denarno organizacijo v združništvu. Samo tista misel, kateri služi previdno in dosledno zadruga zveza, more varovati naš narod nesrečnih in škodljivih skokov v kreditnem delovanju. Vsak prijatelj ljudstva pa mora vsled tega čutiti dolžnost, da pomaga izpopolniti našo posojilniško organizacijo. Občine, fare, ki še nimate svojih posojilnic, na noge!

Vojaška služba.

Dunaj, 18. okt. 1907.

Je že stara pesem, da je militarizem potrebno zlo, ki provzroča državam ogromne stroške, posameznim družinam pa obilo škode. Mogoče bodo s časom ublažili slabe posledice militarizma, odpravili pa nikdar, ako ljudje ne postanejo angeli brez strasti in zavisti. Posebno težko breme je vojaška služba za kmečki stan, kateremu vzame za več let najboljšo delavske moči. Kmet že težko dobi za drag denar potrebne posle, ker vse drvi v mesta, tovarne in v Ameriko. Ko mu pa doraste sin, vtaknejo ga v vojaško suknjo. Naravno je torej, da marsikateri oče išče pomoči in sveta, kako bi oprostil svojega sina triletne vojaške službe ter ga spravil v nadomestno rezervno.

V tem oziru pa so brambeni zakon in razne ministrske naredbe iz leta 1889, celo tistim krogom premože, ki bi jih že po svoji službi in dostojanstvu morali bolje poznati. Gotovo mi pritrdijo vsi poslanci brez izjeme, da imajo razmeroma največ sitnosti in praznih potov ravno zaradi vojaščine. So ljudje, ki so naravnost gluhi. N. pr.: Oče je vložil po svojem poslancu na razne inštanče že štiri prošnje, da bi mu sina premestili v rezervno. Vse prošnje so bile odbite v smislu brambenih predpisov. Konečno dobi poslanec pismo, da ni storil svoje dolžnosti. To ima v zahvalo za razna pota!

Drugi slučaj: Oče bi rad oprostil drugega sina triletne službe, ker mu je prvi sin pobegnil v Ameriko ali pa se je doma oženil. Vsaka prošnja je brez uspeha, in vendar rote poslanca, naj dela čudeže itd.

Zato hočem navesti bistvene določbe brambenih predpisov z ozirom na olajšave v vojaški službi.

Lastnik podedovane kmetije.

V smislu § 33, brambenega zakona z dne 11. aprila 1889, št. 41, se pridela nadomestni rezervi tisti naborniki, ki so lastniki podedovanih (ne kupljenih) kmetij, če hivalo na kmetiji, sami oskrbujejo gospodarstvo in če dokažejo, da se z zemljiškimi dohodki more preživljati vsaj pet oseb. Ugodnost pa se ne dovoli, ako je kmetija darovana, n. pr. posipovlencu ali če je kmetija združena z obrtjo (mesarilo, gostilno itd.), ki sama more preživljati družino. Prošnja za premestitev v nadomestno rezervno na je treba vložiti že pred naborem, meseca januarja ali vsaj februarja pri okr. glavarstvu. Prošnji je treba priložiti izvleček iz zemljiške knjige, prisojilno pismo, katero more nadomestiti tudi davčna knjižica ali potrdilo sodne oblasti, da je nabornik v istini podedoval posestvo. Večkrat na vlagajo prošnje za to ugodnost, ko so naborniki že potrjeni na tri leta ali na so že v vojaški suknji. Sedaj naj poslanec pritiska kluke, seveda brez vsacega uspeha!

Ugodnosti iz družinskih ozirov.

Pravico, da pridejo v nadomestno rezervno, imajo:

1. Edini sin za delo nesposobnega očeta ali vdove;
2. edini zet, ako pravica do ugodnosti ni obstojala že ob njegovih ženitvah;
3. po smrti očetovi edini vnuk za delo nesposobnega starega očeta ali stare matere-vdove;
4. edini brat ali polubrat osirotelih in nedoletnih bratov in sester.

Pravico do te ugodnosti pa ima le edini zakonski sin, vnuk ali brat, oziroma zet, ki res skrbi za svoje stariše, starega očeta in

mater, osirotele brate in sestre, oziroma tasta in taščo.

Nezakonski sin ima pravico do te ugodnosti, ako dokaže, da preživlja svojo za delo nesposobno mater.

Ako ima torej na tri leta potrjeni sin še katerega brata kjerkoli ali v Ameriki ali gori na zvezdi Martu, nima pravice do ugodnosti v smislu § 34. Vojaški krogi ne vprašajo, ali hoče in more drugi sin skrbeti za oslabelega očeta ali mater-vdovo. Zato so te prošnje skoraj brez izjeme odbite. Pač pa je izjemoma mogoče tuintam po dveletni službi izprostiti dopust, ako je pri dotični stotnji slučajno število vojakov še zadostno.

Prošnje za ugodnosti iz družinskih ozirov pa se vedno vlagajo pri okrajnih glavarstvih.

Za delo nesposobne se smatrajo brez preiskave pri naborni komisiji vsi čez 70 let stari, ako županstvo potrdi nezmožnost; vse druge osebe, ako zaprisežene priče potrdijo nesposobnost za delo.

Ako pa okrajno glavarstvo prosilcu odreče pravico do ugodnosti, potem je vsaka prošnja odveč. In tega mnogi nočejo slišati ali razumeti.

Deželna bramba.

Brambeni zakon določa, da aktivna služba pri deželni brambi traja dve leti. V zakonu z dne 25. decembra 1893 pa čitamo: Določenemu številu podčastnikov primerno število moštva mora vojna uprava obdržati tudi tretje leto v aktivni službi. To navajam v pojasnilo na razna vprašanja, zakaj brambovci po dveletni aktivni službi niso odpuščeni. Ta določba pa more biti naravnost krivična. Odvisno je namreč edinole od stotnika ali narednika, kdo mora še tretje leto nositi puško. Jasno pa je tudi, da stotnik ne obdrži najslabših, ampak najboljših fantov.

Pač pa določa isti zakon: Ako mora brambovec služiti tri leta, mu velja to tretje leto za štiri tedne vojaških vaj, dve leti neaktivne službe in dvajset let črnovojništva. Ta odškodnina, ki v istini pomeni le štiri tedne vojaških vaj, je pač slaba tolažba za brambovca, ki mora tri leta pometati vojašnico.

Slovenski Rafael.

Ljubljana, 11. nov. 1907.

Naša javnost obrača že precej časa sem svojo pozornost na izseljenško vprašanje. Pisalo in govorilo pa tožilo se je o izseljevanju že dovolj. Tudi praktično se že dela nekaj let sem. Naša ljudska organizacija je vzela v roke varstvo izseljencev. Naš list je tudi stalno posvečeval vso pozornost vprašanju o izseljevanju. Veseli nas, ko vidimo danes, da se uresničuje, kar smo vedno zahtevali, naglašali praktično varstvo izseljencev. Udeležba na shodu je bila povoljna. Zastopana je bila tudi Primorska, Polag inteligenta, poleg svečenika vidimo zbrano veliko priprostitih mož iz raznih delov kranjske dežele, ki so prihiteli, da se udeležijo ustanovnega shoda slovenske podružnice »Avstrijske družbe sv. Rafaela« v varstvo katoliških izseljencev za Kranjsko, Koroško in Primorsko. Deželni odbor kranjski zastopa deželni odbornik komerčni svetnik g. Povše, kranjsko deželno vladno g. policijski nadsvetnik Vračko, navzoča sta deželni in državni poslanec dr. Krek, državni poslanec Gostinčar, deželni poslanec dr. Schweitzer, ljubljanski občinski svetnik g. Prosenč.

Otvoritev shoda. — Govora zastopnikov kranjskega deželnega odbora in kranjske deželne vlade.

Predsednik pripravljalnega odbora gosp. profesor bogoslovja dr. Janežič otvori shod. Pozdravi zastopnika deželnega odbora in deželne vlade. Izvoli se sledeče predsedstvo zboru: Predsednik deželni in državni poslanec g. komerčni svetnik Povše, podpredsednik g. župan Stanovnik, zapisnikar Moškerc.

V imenu deželnega odbora pozdravi zborovalce gospod deželni odbornik Povše: Izrekam v imenu kranjskega deželnega odbora pozdrav udeležencem. Deželni odbor je uvaževal vaše plemenite namene, ki so, da se odpravijo pri izseljevanju nastale hibe. Naj bi se ublažile razmere in naj bi se zopet povrnilo možje, ki so zapustili domačo grudo, nazaj v domovino. Deželni odbor bo zasledoval in podpiral vaše stremljenje.

Zastopnik deželne vlade gospod policijski nadsvetnik Vračko pozdravi zbor v imenu kranjske deželne vlade.

Dosedanje delovanje »Rafaelove družbe«.

(Poroča prof. dr. Janežič.)

Preseljevanje se je vedno vršilo, kakor nam pripoveduje zgodovina, vendar tako silno in stanovitno in v tolikih množinah malokdaj, kakor ravno v našem času.

Kam? na razne kraje gredo, vendar največ se jih obrne v Ameriko, Zedinjene države, Kanado, Mehiko, Argentinijo, Brazilijo. Slovenci gredo tudi v Egipt, in sicer v Afriko, mnogo jih je v nemški Westfalski, nekaj v Rumuniji ali sicer kje v orientu.

Številke so velike, da strašne. Iz Avstro-Ogrske se je l. 1902/03 izselilo samo v Severno Ameriko okrog 240.000; l. 1903/4 okrog 200.000; l. 1904/5 pa okrog 280.000; l. 1905/6 okrog 270.000 duš. Ako prštejemo zraven še izseljence v južno Ameriko in druge kraje, dobimo za zadnja leta povprek 300.000 izseljencev.

Koliko je med njimi naših ljudi? Prav natančnih številk nimamo, ker v Ameriki Slovenci in Hrvatje vedno skupaj vzamejo, torej jih je skupno nekako 10% vseh avstro-ogrskih izseljencev, ako torej skupno število znaša 300.000, bi bilo Slovencev in Hrvatov okrog 30.000 izseljencev na leto.

Izmed teh so bili spočetka Slovenci v večini, zdaj pa so Hrvatje močnejši. Nekako 2/3 izseljencev imajo.

Potem ostane za Slovence okroglo 10.000 izseljencev na leto zadnja 3 leta.

Vsako dolgo potovanje je težavno in združeno z raznimi nevarnostmi. Pri navadnih izseljencih se pridružijo še mnoge druge nepravilike, kakor neznanje jezikov in postav, izročeni so na milost drugih ljudi, ki delajo z njimi kakor hočejo. Potrebni so varstva in pomoči. V ta namen so ustanovili »Rafaelovo družbo v varstvo izseljencev«: najprej na Nemškem l. (1867) oziroma 1871., potem v Ameriki l. 1878 in potem po raznih krajih. Ko se je začelo izseljevanje množiti pri nas v Avstriji, so vpeljali tudi pri nas to družbo; l. 1889. so ustanovili avstrijsko družbo sv. Rafaela v varstvo katoliških izseljencev s sedežem na Dunaju. Imela je ta družba svoje škofijske odbore po kronovinah in svoje zaupnike po raznih krajih.

Namen »Rafaelove družbe« nikakor ni: da pospešuje izseljevanje, kakor se sliši včasih; nasprotno ima vsak zaupnik »Rafaelove družbe« dolžnost opominjati izseljevanja željne na mnoge težave in nevarnosti, ki so s tem

združene, na majhno upanje si kmalu pomagati itd. Ako pa je kdo že se odločil iti na vsak način, potem mu šele ponudi »Rafaelova družba« svojo pomoč, da ga varuje nesreče na dolgem potovanju. Uspehi »Rafaelove družbe« so lepi tam, kjer je dobro organizovana in imajo vodstvo v rokah spretni moške.

Ker se je izseljevanje tudi pri nas na Kranjskem čimdalje bolj množilo, je bilo treba tudi pri nas kaj storiti za izseljence. Prvi korak so napravili l. 1902 v delavskih krogih, o priliki, ko je bival č. g. župnik Rant iz Amerike doma na Kranjskem, ki je nasvetoval zvezo s »Kranjsko slov. katoliško jednoto« v Ameriki za varstvo izseljencev. S. K. S. Z. se je oprijela te misli in začela delati v ta namen. Postavili so poseben odsek, ki naj se peča z varstvom izseljencev. Ta odsek je poizkušal napraviti si statistični pregled izseljevanja na Kranjskem. Razposlal je vprašalne pole do mnogih zaupnikov po deželi z vprašanji: koliko ljudi prebiva zunaj domovine, kaj so vzroki izseljevanja, kake nasledke kaže izseljevanje in še nekaj podobnih. Vrnilo se je nekako polovico teh razposlanih pol; na podlagi odgovorov smo sestavili številke in pokazalo se je, da biva tisti čas l. 1903. okrog 35.000 Kranjcev zunaj Avstrije. Velika večina njih se je obrnila čez morje v Ameriko. Ti so bili najbolj potrebni varstva na potu. Drži pa več cest v Ameriko, zato je bilo treba te vse pregledati. Ta odsek kršč. socialne zveze je toraj poslal svojega tainika Moškerca ven, z naročilom, naj gre in pregleda proge in pristanišča po Nemškem in drugod, naj opozori na vse, kar bi bilo koristno našim izseljencem vedeti. To potovanje se je izvršilo. Sad tega pregledovanja je »Kažipot« za izseljence. Ta »Kažipot« smo razposlali na vse župne urade po deželi in na zaupnike »Rafaelove družbe«, poleg tega se dobiva na prodaj v knjigarnah po 20 h. Izdal je ta odbor tudi priporočilne listke za izseljence; vsakdo dobi tak listek in informacije na pot brezplačno. Na teh »listkih« so zapisani zaupniki »Rafaelove družbe« po raznih tujih mestih na progah, po katerih se navadno vozijo izseljenci, in še druge opombe, ki utegnejo koristiti potnikom.

Na ta način je ta škofijski odbor raztegnil svoje pomožno delo po Kranjskem in kolikor toliko pripomogel, da so dobivali izseljenci potrebnih poukov in navodil za pot.

Koliko so rabili izseljenci »Rafaelovo družbo«? Tega ne morem povedati na drobno, ker nismo vodili statističnih zapisnikov. Koliko so mogli gospodje zaupniki po deželi storiti, mi ni znano, ker do danes še nismo imeli sestanka v tej zadevi.

Do tukaj smo prišli dosihmal, zanaprej pa naj se ustanovi podružnica avstrijske družbe sv. Rafaela za varstvo izseljencev in naj krepko izpelje to potrebno organizacijo.

Stik Rafaelove družbe (na Kranjskem) z zvezo ameriških duhovnikov.

Poroča dr. J. Janežič.

1. Odborniki in zaupniki Rafaelove družbe so porabili vsako ugodno priložnost z raznimi gospodi, ki so prišli na obisk svojih domačih nazaj na Slovensko, razgovarjati se o položaju naših izseljencev v Ameriki, o raznih sredstvih in napravah za izboljšanje njih večkrat težavnega stališča.

Marsikaj dejansko koristnega so ti razgovori povzročili.

2. Občevanje po pismih med družbo in posameznimi duhovniki v Ameriki se je vršilo vstrajno. Posredovali smo za posamezne osebe ali cele družine v raznih zadevah. Večkrat je imelo tako posredovanje dober uspeh. Včasih se ni doseglo kaj znatnega.

3. Zveza ameriških duhovnikov je izdala jako porabno navodilo za izseljence; to knjižico je Rafaelova družba pridno rabila in je v svojem »kažipotu« najpotrebnejše reči ponatisnila, tako, da je vsakemu mogoče razvideti iz teh podatkov, kam se mu je obrniti, da dobi rojakov in domačega duhovnika.

4. Časopisi v Ameriki prinašajo redno razne zanimive izpremembe v organizaciji društev, župnij, razne pogoje delu in zaslužku, tudi to je naša družba vestno sporočala v korist izseljencem.

5. Zadnje leto se je obrnila Rafaelova družba do nekaterih ameriških duhovnikov v prošnjo, naj se tudi v Ameriki ustanovi Rafaelova družba, ki bi bila v zvezi z našo avstrijsko. Upanje imamo, da se doseže tudi ta naprava.

(Poleg tega čaka novi odbor še več drugih potrebnih osnutkov, da bi bilo varstvo izseljencev precej zadostno osigurano.)

Izobrazbi.

O čarovništvu in o copernicah.

I.

Večkrat se čuje beseda o »temnem srednjem veku«. Izgovarjajo jo izobraženi ljudje, zgodovinarji in drugi učeniiki ljudstva, pobaha se pa ž njo tudi kak polizobraženi polizanec in navadni pisar, hoteč pokazati s tem, da tudi on nekaj ve o onem žalostnem in temnem srednjem veku, v katerem je baje gospodarila duhovščina. Očita se namreč vedno, da so duhovniki poneumnjevali ves narod, pregnali luč omike in svobode in tako držali vse ljudstvo v okovih mračnjaštva in nazadnjaštva. Najbolj pa vpijejo, da je duhovna oblast vpeljala tisto strašno, krvavo mučenje, s katerim so trpinčili ljudi, kadar so jih pred svojim duhovskim sodiščem zasliševali radi tega ali onega prestopka. Menihe in duhovnike imenujejo tupatam krvoločne biriče, rabeljne itd. Dobro bo tedaj, da tudi mi pogledamo natančneje te krvave slike. Pravična in nepristranska sodba bo zavrgla one prehude očitke in nam pokazala, kdo in kje so bili mučilci in morilci ljudi.

V naslednjih vrsticah se bomo pečali z žalostnim pojavom bolne duše takratnih ljudi, ki so v svoji blodnji res verjeli v čarovnice in povsod sumili čarovništvo. Pač je bila ta zla vera doma tudi pri starejših narodih, ali v srednjem veku (od 900 do leta 1500) se je ta umski nestvor zelo razširil in zastupil vse ljudi, med temi tudi izobražene. Kar se je godilo pri srednjeveških sodiščih in v podzemeljskih zaporih, je najčrnejši madež v tedanji kulturi (omiki) in sramota za ves vek.

Zla vera v čarovnice je prastara. Poznali so jo malikovavski narodi, od katerih je prešla k judom in potem h kristjanom. Tisti, ki so verjeli v čarovnije, so mislili, da je mogoče z različnimi kletvami, zagovarjanjem in copernijami ljudi in živali spreminjati in jim škodovati. Verjeli so, da se dajo dobri in zli duhovi pregovoriti k temu ali onemu dejanju.

Kralji egiptovski, babilonski itd. so imeli na svojih dvorih razlagalce sani, proroke, zvezdoslovce in druge svečeniike, s katerimi so se posvetovali, kadar se je šlo za kako važno stvar. Zlasti egiptovskim svečeniikom (duhovnikom) so pripisovali ljudje čudesa moči.

Pri Perzijancih so bili veljavni kačji krotilci, zvezdogledi in matematiki, ki so iz zvezd prorokovali.

Že Mojzes je moral nastopiti proti čarodejcem, ko je dal postavbo, da mora vsakdo, ki prorokuje ali drugače »copra«, smrti umreti. Vsa moč, ki jo imajo čarovniki, je po sodbi ljudstva od hudica. Ta je bil (po sodbi ljudstva) v vedni zvezi z brezbožnimi in bogokletnimi ljudmi in jim pomagal pri njihovih čarovnijah, da bi mu ti čarovniki zopet pomagali ljudi slepiti in jih pridobiti za peklo. Čarovništva so se, tako so mislili, lotile zlasti stare žene, ki so poleg drugih pregreh delale iz različnih koreninic in rastlin tudi strupe in zdravilna sredstva.

Ko je Kristova vera osvojevala narod za narodom, so začeli kristjani trdeje postopati z lažnjivimi proroki in čarodejci. Naravnost preganjati so jih pa začeli, ko je sveti Tomaž Akvinski začel učiti od hudobnega duha in da so coperniki le tisti, ki so od Boga odpadli. Zli duh jim daje nadnaravno moč, da morejo ljudi slepiti in od Boga odvrtačevati. Zato je zahteval, da se taki malikovalci-coperniki preganjajo. In res je cerkev začela postavljati sodišča in sodila take ljudi kakor ajde, in jih izobčevala.

V devetem stoletju je nesmiselno čarovništvo začelo počemati. Cesar Karol Veliki je izdal naredbo, da naj se čarovnic ne sežiga, ker čarovnic sploh ni. Kdor bi pa umoril kako copernico, bi s tem pokazal, da tudi on veruje v copernije in se mora tak človek usmrtiti. Tudi cerkev je leta 799 strogo prepovedala še kakega človeka radi čarovnije umoriti. Višji duhovniki naj skušajo take ljudi z verskimi nauki zopet priversti na pravo pot. Ravnotako je tudi ogrski kralj Koloman prepovedal moriti copernice, ker jih ni.

Do trinajstega stoletja je bil res nekako mir pred to neumno vražo. Okoli leta 1230 se je pa zopet poživil sanjavi duh in začel kuhati nove blodnje. Staro čarovništvo se je zopet razvilo po Španskem in južnem Francoskem.

Na Španskem se dolgo časa niso mogli otresti vpliva arabske omike, ki je v osmem stoletju začela preplavljati celo deželo. Poleg nekaterih dobrih strani, ki jih je imela arabsko-afričanska kultura, ne smemo seveda pozabiti razvitega njihovega čarovništva, ki se je vdomačilo na Španskem. Ta dežela je postala najbolj sanjarska in arabske copernije so se celo na visoki šoli v Salamanki počevale.

Kmalu se je praznoverje razširilo tudi po drugih deželah. En narod se je okužil od drugega in od Nemcev so se te blodnje začele širiti k Čehom, Poljakom in deloma k nam Slovincem. Ne smemo seveda misliti, da Jugoslovani nismo bili udani že prej zli veri čarovništva, saj je isto bujno cvetelo med Hrvati in Srbi, ali več novih neumnosti, ki jih poprej nismo poznali, je prišlo k nam baš od Nemcev. Kakor je bilo javno življenje pri drugih narodih popolno na udano sanjarstvu copernije, tako so tudi pri nas imeli prvo besedo strahovi.

Vera v prorokovanje cigank, v zakopane zaklade in druge take stvari je bila splošna. Pri Slovanih kakor tudi pri drugih narodih je bila bojazen pred volkodlakom vsobčna. Mislili so, da je mogoče copernikom se preobraziti v volka, ki napada potem sosede in jim škoduje na njih imetju. Starim revnim ženicam, ki so se spoznale na vsakovrstna zelišča in korenine, so pripisovali čudesa moč. Bojazen pred copernicami je bila precejšnja, saj se tudi odrasli moške niso upali zvečer čisto sami ven na prosto. Na križpotih so se baje zbirale čarovnice in nagajale ljudem. Tudi živina in poljski pridelki niso bili varni pred

temi starimi babami. Zato so ljudje povsod škropili z blagoslovljeno vodo.

Bajka o čarovnicah, ki so jahale ponoči po metli na Klek, je zanimiva že zaradi bujne domišljije ljudstva, ki si je izmislila celo povest o tem »poletu« coperniškem.

Menili so, da se vse copernice, coperniki, črni kozli in mački zbero dvakrat na leto na gori Klek počastit hudiča in njegove zle duhove. Ko se je zmrčilo, se copernica namaže z nekim mazilom, vzame burklje in črnega mačka, sede na metlo in hajd skozi dimnik v oblake. Kadar lete cele vrste copernic po zraku, tedaj rado grmi in pada toča. Na Kleku jih pričakuje sam rogatec in napravi s temi babami veliko pojedino. Nato se vrši ples pri blesku rdečih in zelenih bakelj, kjer uganjajo rogatci različne neumnosti. Najmlajše in najlepše copernice izvoli rogatec za kraljice dotičnega večera. Pri sklepu izroči satan copernicam razna mazila, napravljena iz ožganega trupla novorojenega otroka, pepel od zažganega črnega kozla in druge stvari za copranje.

Okoli leta 1400 so čarovnije dobivale vedno večji obseg in ker so se jih lotili hudobni in brezbožni ljudje, so morale oblasti poseči vmes. Začeli so strožje postopati z malikovalci-čarovniki in če jim je bilo dokazano še kako drugo hudodelstvo, so jih izročili svetni gosposki, ki jih je sežigala. Seveda je pri tem prišla marsikatera nedolžna oseba ob življenje, kar je pozneje postalo žalibog običajno.

Prva zasledovanja čarovnikov so začela španska oblastva. S papeževim dovoljenjem se je sestavila komisija dominikancev, ki je proučevala sumljiva delovanja ljudi. Ako se je spričalo, da je dotičnik, ki se peča s tem ali onim čarovništvom brezbožnik, so ga prekleli in izobčili iz cerkve. Nato so jih izročili posvetnim sodiščem, ki so pa seveda z dušo in telesom verovala v praznovrstvo in tako dolgo tiščala v obtoženca in ga izpraševala dokler ni sam priznal, da je s hudobcem v zvezi. Pri tem zaslišanju so se posluževali najstrašovitih mučilnih sredstev in tako naravnost prisilili nesrečnika, da se je izdal za čarovnika, če tudi ni bil. To sodnijsko postopanje je bila inkvizicija, ki jo je v prvi stopnji skoro vedno pričela duhovska komisija.

Današnji naš čas se seveda nad tem nečloveškim postopanjem zgraža, ali v tedanji Španiji, ki je bila vsa preplavljena od mohamedanskih Maurov, Judov, najrazličnejših vedeževalcev, ciganov in drugih nevarnih hudodelcev, so morali nehoti uvesti strogost. Prvo »copernico« so tukaj umorili leta 1233.

Iz Španske so se zanesle coperniške pravde na Francosko, v Italijo in odtod na Nemško in k nam v Avstro-Ogrsko. L. 1500 so tudi po severnejših deželah začeli moriti čarovnike in od tedaj so skoro po celi Evropi skozi tristo let gorele grmade, kjer je izdihnilo med najhujšim trpljenjem več kot pol milijona ljudi. V vsakem kraju so na leto najmanj po eno copernico sežgali, včasih celo po pet do deset. Kako da so narodi čudno sodili o čarovništvu, vidimo iz tega, daso v južnih (romanskih) krajih sežigali le moške, dočim so pri nas in na Nemškem postavljali na grmade večinoma le ženske, in to starejše. V našo slovansko čast na smerno reči, da je bilo med Slovani praznovrje v čarovnice veliko manj razvito, kot pa pri Nemcih, in da se je takisto le malo slovanskih trupel pražilo na grmadah, dočim je sežiganje med Nemci grozilo postati prava ljudska kuga.

Ko se je češko kraljestvo združilo l. 1526. s habsburškimi deželami v personalno zvezo, in je nemško sodstvo pridobivalo vedno več vpliva na češko-narodno, se je tudi semkaj

zanesla bolezen čarovništva. Prva ženska žrtev na Češkem je bila sežgana l. 1540. Pripomniti je treba, da je »copernišvo« v nemškem delu kraljevine bolj razsajalo, kot pa v češkem. Tudi na Poljsko se je šele iz Nemčije zatrosilo krvavo preganjanje copernic

Slovenske dežele niso veliko trpele pred to nesrečo. Na slovenskem Stajerskem so le v Radgoni usmrtili neko ženišče, ki so jo imeli za čarovnico. Na Koroškem je znano le malo slučajev. Pač pa je naš narod pripisoval zlasti prebrisanim tatovom in gosposkim postopacem nekaj skrivnostnega. Znano je, da se je kmet »črnošolcev« bal kot samega vraga. Med narodnimi pripovedkami je še ohranjeno veliko zanimivega, o čemer pa bomo govorili prihodnjič. (Dalje prihodnjič.)

Političen pregled.

DRŽAVNI ZBOR.

Slovenski klub za slovenske vsoporednice na goriški gimnaziji.

Kakor se je slovensko šolsko vprašanje nad vse ugodno rešilo pred tedni za Kranjsko, tako nadaljujejo naši poslanci to akcijo tudi za druge slovenske dežele. — Pretečeni teden je poslanec Gregorčič s tovariši v državni zbornici predlagal, da naj se ustanove na goriški gimnaziji slovenske vsoporednice. Goriška gimnazija je bila namreč doslej popolnoma nemška, dasi so dijaki na nji po veliki večini Slovenci. Brez dvoma se bo tudi to vprašanje za Slovence ugodno rešilo.

Interpelacija dr. Benkoviča glede reforme uprave.

V prestolnem govoru ob otvoritvi državnega zbora obljubila se je reforma organizacije politične oblasti. Vlada pa o načinu, kako izvesti to reformo, molči in skriva tozadevne načrte. Le toliko se vé, da se mislijo v to svrhu ustanoviti okrožne oblasti. Dr. Benkovič je zato interpeliral ministra, naj natančneje razloži svoj načrt, da bo tudi javnost poučena, in da bo tudi javnost lahko vplivala na sestavo zakonskega načrta.

»Jugoslovanska zveza« proti nagodbi.

Čudna pota hodi »Jugoslovanska zveza« in ž njo dični ljubljanski župan Hribar. Znano je, da je belokranjska železnica z nagodbo v najožjii zvezi; če prodre nagodba, prodre tudi belokranjska železnica, če pa pade nagodba, pade tudi belokranjska železnica. In kljub temu so se izjavili člani »Jugoslovanske zveze«, toraj tudi naši liberalci, proti nagodbi. To se pravi nič drugega, kakor igrati se z belokranjsko železnico. Ko bi bila belokranjska železnica odvisna od naših liberalcev, bi tako šla raketom zvižgat.

Dobro je zafrknil te izjavo »Jugoslovanske zveze« ministrski predsednik baron Beck. Nagodba ni nikaka potica, pravi, iz katere bi kdo lahko pobral seme rozine, drugo pa pustil. Kdor hoče rozine (belokranjsko železnico), mora povziti tudi kruh, v katerem so rozine (nagodbo). — Tu je zopet dokaz, da je taka belokranjska železnica, kot je sedaj v načrtu in ki edino ustreza jugoslovanskim težnjam, mogoča v teh razmerah le z nagodbo. Seveda naši liberalci še niso prišli do tega spoznanja. Pravijo: ne verjamemo! . . .

Krščanski socialci

pa so imeli v torek sejo, ki jo je vodil dr. Lueger in pri kateri sta bila navzoča tudi nova krščansko-socialna ministra dr. Gessmann in Ebenhoch. V imenskem glasovanju so odobrili vstop obeh članov kluba v ministrstvo. Nadalje so sklenili, da stranka pripravi pogodbi, če izjavi vlada ugodno o državnopravnih vprašanjih.

V pogodbenem odseku

sta razložila dvorni svetnik Šuklje in poslanec Grafenauer mnenje »Slovenskega kluba« o nagodbi. Nova pogodba z Ogrji tudi nam vzbujata razne pomisleke, pravi Šuklje, vendar pa zaradi tega še ne odklanjamo pogodbe v celoti, že zato ne, ker nam zagotavlja železnično zvezo z Dalmacijo preko Rudolfovega. Že ta razlog sam je tako važen, da glasujemo za nagodbo. — Prava ideja, ki si pridobiva tla tudi v nemških krogih v Avstriji, je ta, da se ustvari velika avtonomna (samostojna) Hrvatska, združena z Dalmacijo, Bosno in Hercegovino, ki bi stopila v organsko zvezo z našo monarhijo. Zato si pa mora avstrijska vlada zopet pridobiti zaupanje Hrvatov, potem bo mogoče leta 1917. skleniti ugodnejšo pogodbo z Madjari.

Grafenauer naglašata, da so avstrijske vlade doslej mnogo grešile nasproti Slovanom, zlasti nasproti Jugoslovanom. Svoj lepi govor je končal: vlada bodi pravična Jugoslovanom; le tedaj je mogoče, da bodo Madjari iskali zveze z Avstrijo. Povdarja, da tudi on glasuje za nagodbo le zaradi belokranjske železnice.

Svobodna agrarna zveza in pogodba.

V seji svobodne agrarne zveze je poročal g. komerčni svetnik Povše o nagodbi. Naglašal je, da je kljub raznim pomanjkljivostim v sedanjih razmerah z agrarnega stališča boljše, da se pogodba sprejme, kakor odkloni. Sprejela se je z 31 proti 9 glasovom resolucija, ki priporoča sprejem pogodbe in priporoča poljedelskemu ministrstvu, da naj stori vse za povzdigo domačega mesnega in kruhovega konzuma.

Položaj glede nagodbe

se bolj in bolj jasni. Stranke ne plavajo več v negotovem ali bi glasovale za ali proti nagodbi. Prijatelji in nasprotniki nagodbe so večinoma že pokazali svojo barvo. Konečni rezultat bo tak, kakor smo ga že pred časom napovedali, namreč, da bo nagodba sprejeta. Ne pomaga nič, niti zagrožena obstrukcija »Jugoslovanske zveze«. V zadnji seji nagodbenega odseka je predlagal češki radikalec Chok naj se preide preko nagodbe na dnevni red. Ta predlog je s 27 glasovi proti 8 glasovom propadel. To razmerje kaže, da ima vlada večino in da je nagodba toliko kot zagotovljena.

Ogri in nagodba.

Kakor v avstrijskem parlamentu, tako so razdvojeni duhovi tudi na Ogrskem glede nagodbe. Stranka, ki misli glasovati proti nagodbi, ni ravno slaba, vendar slaba dovolj, da ne bo prodrla. — Zadnji teden je sklepala najmočnejša ogrska stranka o pogodbi. Nekateri poslanci so se izjavili proti nji in so izstopili iz stranke. Nato stranka z veliko večino odobrila nagodbo.

Delavsko ministrstvo v Avstriji.

Zadnji čas se je večkrat čula zahteva po delavskem ministrstvu v Avstriji. In po pravici. Delavcem bo v korist, če bodo imeli svo-

jega ministra, ki bo skrbel le za prospeh delavskega stanu. Vlada je tudi že nekaj časa imela načrt sestaviti tako ministrstvo. In sedaj se pričinja ta misel udeleževati. Češki listi poročajo, da bo pozvan dvorni svetnik Fries iz trgovinskega ministrstva, da organizira nameravano delavsko ministrstvo.

Kvotna deputacija.

V seji kvotne deputacije, ki sta se je udeležila tudi ministrski predsednik Beck in pa finančni minister, so se razven Kaiserja in Ellenbogna izjavili vsi govorniki za to, da se poviša kvota za 2 % in sicer po ključu 36:4 in 63:6, to se pravi, od vsakih 100 kron bo plačala avstrijska polovica za skupne državne potrebe 63:6 K, Ogrska pa 36:4 K. — Kaiser in Ellenbogen sta zahtevala naj se kvota določi po številu prebivalstva.

Družine rezervistov dobe podporo.

Gotovo bo zanimal širšo javnost predlog, ki ga je stavil pretečeni teden v državni zbornici, predlog namreč, ki zahteva, da se dá podpora onim družinam, katerih očetje ali bratje morajo kot rezervisti k vojaškim vajam. Zbornica je soglasno sprejela predlog, naj vlada čimprej predloži načrt zakona, da država podpira revne družine rezervistov, ko so ti pri vojaških vajah. — Te nove naprave se bodo gotovo zveselili tudi naši slovenski kmetje, ki mnogokrat prav bridko občutijo odsotnost svojega očeta ali brata rezervista.

Nova krščansko-socialna stranka na Ogrskem.

Na Ogrskem se je ustanovila zadnje dni krščansko-socialna stranka. Ni čuda, da je do tega prišlo, saj se zadnji čas itak duhovi v bistvu ločijo le po tem ali so za Kristusa ali proti Kristusu. Gospodarski in socialni program je enak onemu »Ljudske stranke«. V tem tiči obenem tudi garancija, da bo uspevala. Predsednik stranke, Lakatos, izjavlja, da se morajo ogrski kristjani združiti pod skupnim programom, ki ne bo nosil ne programa iz leta 1848. in tudi ne iz leta 1867., namreč bo imel križ za znamenje. Stranka hoče delovati osobito med delavci in med narodnostmi.

Hrvaška obstrukcija v ogrskem državnem zboru.

Pes in mačka še nikdar nista bila prijatelja, tako tudi Mažari in Hrvatje ne. V ogrskem državnem zboru so dan za dnem prepiri in burni prizori. Naj pogledamo samo v zbornično sejo zadnjega četrtka.

Najprej je govoril hrvaški poslanec Mažuranić tri četrt ure, ne da bi bil moten. Pritoževal se je nad škodo, ki jo trpe Hrvatje po carinskem tarifu. Nato je govoril Budisavljević pol ure. Nakrat mu je vzel predsednik besedo. Prišel je govoriti hrvaški poslanec Velković, kateremu je pa podpredsednik takoj vzel besedo. Hrvatje so bili vsled takega postopanja ogorčeni, tudi hrvaški zapisnikar Popović je zapustil govorniški oder in se podal v sredo hrvaških poslancev. Ropot je bil tako silen, da se ni razumela nobena beseda. Zato podpredsednik prekine sejo. Ko se seja zopet otvori, graja podpredsednik hrvaške poslance in pravi, da je »pravilno« postopal. Hrvatje so vedno klicali »Eljen (živijo) Perczel!«

Priznati moramo, da je stališče Hrvatov v ogrski zbornici jako težko. Obžalujemo le, da mnogi hrvaški politiki še sedaj niso prišli tako daleč, da bi obrnili Ogrom hrbet in se bolj približali Avstriji. Kakor priznavamo, da

je bila doslej Avstrija Hrvatom bolj mačeha kot mati, tako si upamo trditi, da bi se razmere kmalu zelo izpremenile, če bi imeli gotovi hrvaški krogi malo več zaupanja do avstrijske državne polovice. Reška resolucija je bila gotovo ena izmed najnesrečnejših točk, ki so jih sklenili Hrvatje.

NOV HRVAŠKI BAN?

Vest, ki se je razširjala v javnosti že pred meseci, se zopet ponavlja. Zopet se namreč govori, da hrvaški ban Rakodczay odstopi. Gotovo je, da ta mož ni popolnoma kos svoji nalogi, ki jo ima kot hrvaški ban. Celu ogrski politiki so ga pred nedavnim kot takega označili. Pravijo, da bo na njegovo mesto imenovan grof Dioniz Drašković, ki živi na Dunaju. Potrjena pa od merodajne strani ta vest še ni in je vprašanje, če sploh bo.

RUMUNSKA PROTI ALKOHOLIZMU.

V Rumuniji je sprejela parlamentarna komisija za ureditev kmečkih razmer predlog za uvedbo gostilniškega monopola. V vaseh in trgih smejo alkoholne pijače točiti le oblasti. Na 450 rodbin pride ena gostilna. Gostilničar ne sme biti žid. Gostilničar dobi od države mesečno plačo, a se mora pod kaznivo zavežati, da pijače ne bo dajal na upanje. V nedeljah in praznikih gostilne pred 11. uro dopoldne ne smejo biti odprte. Ta zakon stopi v veljavo 1. aprila 1908.

SHOD FRANCOSKIH ŠKOFOV.

V Toulousu je zborovalo 15 francoskih nadškofov in škofov iz južne Francije. Toulouški nadškof je izjavil, da bodo francoski škofoje brez ovinkov in brez strahu poslušni naukom stolice sv. Petra, učili bodo, kar uči cerkev in zavrgli, kar zavrne cerkev.

AFERA NASI.

Zaslišavanje prič proti bivšemu naučnemu ministru Nasiju se nadaljuje. Nasi se spretno zagovarja. Pravi, da je mnogo denarja porabil na potovanjih v severno Italijo, kamor ga je poslal ministrski predsednik; da je tudi moral vsled bolezni vzeti s sabo zdravnika in ga plačevati z državnim denarjem. Največ denarja da je naklonil dobrodušnim zavodom, kar pa sedaj ne more dokazati, ker je mislil, da za to ne bo zahteval nobeden dokazov. — Nasi ima zaslonbo na celi organizirani družbi, ki zakriva njegove goljufije. Tako se je izgubilo od 266.000 lir, ki naj bi se izplačale kot podpore učiteljem, 250.000 lir, izplačal se je le ostanek. Več tisoč lir je dal Nasi svojem prijatelju Piazza, češ, da je iznašel stroj, ki z elektriko ubija trtno uš. V neapoljskem muzeju je izginilo 500.000 lir. Ko je Nasi zapustil svojo službo kot minister, je uničil vse brzojavke, ki jih je odposlal. Jednako so delali tudi nižji uradniki Nasijevega ministrstva. Goljufali so in izdajali denar za najraznejše malenkosti, največ za pohištvo in potovanja v letovišča.

OTVORITEV TRETJE RUSKE DUME.

Tretja ruska дума je bila otvorena dne 14. novembra. Dume ni otvoril car sam s prestolnim govorom in ne bo prišel osebno v dume, dokler nimajo razne stranke jasnih programov. Zbrano dume je nagovoril metropolit Antonij. Rekel je, da naj delajo poslanci skupno za ljudstvo in sporazumno s carjem. Sledila je slovesna liturgija, po kateri so zapeli poslanci trikrat rusko narodno himno »Bože carja«. Za predsednika dume se izvoli Homjakov. Naloge tretje gosudarstvene dume so, da reši proračun, se peča z ljudsko iz-

obrazbo, s preosnovno ljudskih in srednjih šol, preosnuje krajevno avtonomijo in zviša plače častnikom, vojakom in pravoslavni duhovščini. Ko bodo rešena ta vprašanja, se prične дума pečati s kmečkimi zadevami.

RAZDELITEV DRŽAVNIH POSESTEV NA RUSKEM.

Car je izdal ukaz, s katerim daruje državnega posestva kmečkim društvom, občinam in poedincem. Zemljo dobe v popolno last brez obresti. Vlada poda dumi načrt zakona, s katerim se obdarovani proglašajo kot polnopravni posestniki dobljene zemlje. Hkrati se poda načrt zakona, kako naučiti sibirsko prebivalstvo umnega gospodarstva.

NEMŠKA CESARSKA DVOJICA NA ANGLEŠKEM.

Nemški cesar je obiskal s svojo soprogo angleškega kralja. Pri slavnostnem obedu, ki ga je napravil angleški kralj, sta oba vladarja izmenjala jako prisrčne napitnice. Z obiskom nemški cesar ni zasledoval političnih smotrov.

ZAROTA PROTI ČRNOGORSKI DINASTIJI.

Zoper življenje črnogorskega kneza Nikole iz rodbine Petrovičev se je osnovala zarota, ki je posledica dolgoletnega medsebojnega preziranja med obema srbskima dvoroma v Črni gori in v Belgradu. V Belgradu je po žalostni smrti kralja Milana zasedel prestol kralj Peter, zet črnogorskega kneza Nikole in na njegovih tleh in v njegovem obližju je nastala zarota med ljudmi, ki so dolžni mnogo hvaležnosti knezu Nikoli. Nekaj črnogorskih slušateljev vseučilišča v Belgradu je že dalje časa napadalo kneza Nikolo, češ, da je krut vladar in da zločinsko tlačil ljudstvo. Ti njihovi napadi so bili za vse, ki poznajo razmere v Črni gori, bolj smešni kot žalostni. Toda črnogorski visokošolci v Belgradu so resno nameravali uboj kneza Nikole. Ta zarota se je nekoliko odkrila, ko so zasačili pismo poročnika srbske armade, Vukoviča, iz katerega je bilo razvidno, da se gre za življenje črnogorskega kneza in da je v ta namen organizirana zločinska družba v Belgradu. Vsled tega je črnogorska policija natanko pazila na vse, ki so prihajali črez mejo in prišla iz Srbije došlega Stevana Rajkoviča, ki je prišel v Cetinje po skritih potih. V njegovem stanovanju so našli večje število bomb. Ker je videl, da se ne more izmotati, je priznal zaroto zoper življenje kneza in imenoval zarotnike, ki so hoteli ponoči priti iz Kotora, razdejati cetinjski dvor, ubiti kneza Nikolo, njegove tri sinove, Danila, Mirka in Petra, oba Mirkova sinčka, vse ministre, vse uglednejše Črnogorce, ki so vdani in zvesti svojemu knezu, potem pa urediti revolucionarno vladno, ki naj bi bila toliko časa na krmilu, dokler bi ne odločila skupščina, kaj naj se dalje izvrši. Sreča, da se je posrečilo policiji zatrete zarote ter zapreti nekaj udeležencev. Nekaj jih je ušlo, ker so bili pravočasno poučeni po svojih prijateljih, vendar bo Avstrija skoro gotovo vse, kar jih je prišla na svojem ozemlju, izročila Črni gori. Knez se je podal v svoje rodno mesto Njegoše in položaj zanj je najugodnejši. Mesta so mu izrekla svojo udanost in pokorščino ter obsodila nameravani atentat. Dobro znamenje je, da gnezdo zarote ni bilo v Črni gori sami, ampak v Belgradu. Med obema bratskima državama se je pa po teh dogodkih povečal prepad, ki ju je ločil.

Listek.

Sreča in vera.

(Tirolska povest. — Reimmichl.)

(Dalje.)

»Tristo vragov!« škriplje advokat z zobmi, »kako trmasto butico ima ta kmet! Ena sama besedica, in on je bil skoraj zbesnel.«

»Prijatelj Kilbert,« dé pastor mirno, »oslu ne smeš naložiti večjega bremena, kakor ga nesti more; daj, da dva- trikrat nese manjšo težo, nazadnje ti bo vse prenesel, kamor boš hotel.«

»Razumem, kam merijo tvoje besede,« se jezi advokat, »a kdo bi zaupal kmečki butici, da je tako občutljiva. S prehitro besedo sem žalibog vse najine naklepe pokvaril.«

»Ne tako. Ni še vse izgubljeno. Vrgel si enkrat napačno karto, a zaradi tega še ne bova obupala nad celo igro. Treba, da popravi napako.«

»Kako?« ga prekine advokat.

»Ptička bova vjela v zlato kletko — z denarjem ga bova.«

»Ne, verujem, da bi šel v past.«

»O, vjel se bo — trdno bova nastavila past.«

Oba sta šla v sobo.

Goričan je med tem dirjal za hišo semintje. Nato je odšel tudi v hišo in s težkimi koraki kolovratil v spalnico. Cilka je sedela pri mizi in jokala, ko je prišel on. Zelo se je prestrašila. Približala se mu je tiho, zgrabila ga za desnico z obema rokama in vprašala mehko:

»Jurij, kaj ti je, da si tak?«

»Daj mi mir, daj mi mir, Cilka!« dé on osorno in skuša prikriti solze v očeh.

»Beži no, Jurij, ne ženi si tega preveč do srca,« ga tolaži žena; »videl boš, da bova dobila potrebni denar, kjerkolj že. Gospod naš naju ne bo zapustil.«

»Naš Gospod?« zakriči Goričan. »On vodi ljudi v skušnjava in greh.«

Žena se je prestrašila še bolj. Krčevito se je oklenila njegove desnice in prosila pristrčno:

»Jurij, Jurij, bodi prijatelj božji in nikar ne kolni! Naš Gospod nam gotovo želi in hoče vse dobro. Pomagal nama bo v težavi, kadar pride čas za to.«

»Nič ne zaupam več v Boga!« vzdihne mož; ko pa opazi, kako obledi žena pri teh besedah, tedaj se prične opravičevati:

»Ne, ne, Cilka, nisem mislil tako. Večkrat ne vem, kaj govorim. Nočem te žaliti, prav gotovo ne!«

Z globokim boleznim pogledom se ozre Cilka v Jurijeve oči, nato odide žalostna iz spalnice.

Ponoči je spal Jurij zelo nemirno. Glasno je vzdihoval v sanjah, in enkrat ga je čula Cilka, ko je klical boječe:

»Cilka, Cilka, ljuba žena moja — ostani pri meni, ostani pri meni! — Daj mi roko! — Ogoljufali so me, ogoljufali! — Vse bom poravnal in zopet bom postal katoličan.«

Smrten strah je obšel ženo; ni mogla več spati. Vso noč je prečuvala in premolila. Zjutraj je bil Jurij jako prijazen ž njo. Kamor je šla ona, tja je šel on. In večkrat ga je pogledala Cilka s sočutnimi očmi. Ko pa sta bila sama zjutraj v kuhinji, mu je rekla s tresočim glasom:

»Jurij, nekaj bi te rada prosila.«

»Kar naravnost povej, Cilka,« odvrne on, »vsako željo bi ti rad izpolnil.«

»Jurij,« zašepeče Cilka, »jutri je roženvenška nedelja, saj veš, dan velikih odpust-

kov. — Jurij, pojdiva skupaj k spovedi. Jurij, prosim te, pojdi z menoj!«

Pogledala ga je z zamišljenimi očmi. Jurij se je obotavljal dolgo, nazadnje pa je odvrnil z nemirom v srcu:

»Pojdem, Cilka — tebi na ljubo!«

Tedaj pa je stopil pastor v kuhinjo.

»Oprostita, če vaju motim,« dél je v sladko-prijaznem tonu; »Goričan, rad bi govoril z vami par besedi.«

»Pojdiva v sobo,« pravi gospodar slabovljno.

Ko sta oba sedela oči v oči, tedaj potegne pastor debelo listnico iz žepa in našteje na mizo deset bankovcev, vsakega po sto gol-dinarjev.

»Da spoznate, da vam hočeva dobro, sva s prijateljem Kilbertom zložila iz najinega lastnega premoženja ta denar za vas. Vzemite ga!«

»Pod pogoji, ki sta mi jih včeraj povedala, ne vzamem denarja,« dé Goričan in potiska bankovce počasi po mizi.

»Midva ne staviva nikakih pogojev,« zatrjuje pastor. »Iz prijateljstva vam pomagava, kolikor moreva.«

Goričan je postal nezaupen, a denar ga je vendar-le vlekel.

»Ali ne tiči nobena zvijača za vašim prijateljstvom?«

»Goričan,« dé pastor užaljeno, »delate nama krivico! Ne mislite, da nama storite kako uslugo, ako vzamete denar od naju; narobe, veliko ljubše nam je, ako obdrživa bankovce lepo vsak v svojem žepu. Nočem vam vsiliti najine pomoči.«

Pri teh besedah je potegnil denar nazaj. Ali Goričan je takoj segel z obema rokama po bankovcih.

»Ljubi gospod pastor, oprostite, nepremišljena je bila beseda, ki sem jo izgovoril. Hvaležen vam hočem biti, ker mi želite pomagati iz zadrege.«

»Dobro,« dé pastor, »obdržite denar, ako vam krivoverski bankovci, kakor vi mislite, ne vzbujajo nikake vesti.«

»Prosim, ne govorite tako!« pravi Jurij osramočen in pobere denar. Drugi dan je izplačal Zibertu dolg.

Čez teden dni sta se oba tujca napotila v domovino. Pri slovesu sta bila zelo prijazna in sta svetovala Juriju, naj hiti z zidanjem, da bo vila prihodnjo pomlad že dogotovljena in lepo opremljena. Gotovo se bodeta drugo leto zopet vrnila in pripeljala s seboj celo vrsto prijateljev in znancev. Tudi sta povabila Goričana, naj bi ju tekom zime obiskal v Vajmaru. Lahko bo stanoval pri njima in ni vinarja ga ne bo stalo, še potne stroške mu bodeta povrnili. Jurij je obljubil, da pride, tujca sta mu segla v roko in odšla.

Cilki je pri slovesu tujih gospodov postalo lahko pri srcu. Ko sta onadva že bila za lučaj od hiše, se je oklenila Jurija okrog vratu in plakala:

»O Jurij, vendar si enkrat popolnoma moj! Ne morem ti povedati, kako čudovit strah me je navdajal, kadar sem te videla pri teh luteranih. Nekaj imata ta dva gospoda v obrazu — nekaj hudobnega, nekaj prikritega.«

»Beži no, Cilka, ne bodi otročija!« jo kara mož. »Ti vse vidiš črno, čeprav je belo.«

Cilka je vzdihnila. Še tisto popoldne je prinesla izpod podstrešja Marijino podobno, in Jurij jo je sam postavil na prejšnje mesto nad vrati.

10 Usodepolno potovanje.

Minila je jesen in bela zima je zavladovala v deželi. Ze so svetonočni zvonovi odpeli pesem pokoja, samo zadnji zvoki so še odmevali v globelih in votlinah visokega pogorja. Tedaj se je napotil krošnjar Vid k Goričanu.

Ta mu je zaupal svoje težave, ker je upal od njega dobrega sveta. In Vid mu je odgovoril:

»Jurij, postaviti se moraš popolnoma na lastne noge!«

»Kako pa!« dé Goričan nejevoljno.

»Potujva skupaj v Vajmar! Ne bo zastoni. Zabiti kmetje v vasi naju bodo še pomnili.«

»V Vajmar ne morem!«

»Zakaj ne?«

»Iz različnih vzrokov.«

»Med katerimi je prvi — tvoja žena.«

»Morebiti.«

»Saj ji ni treba razodeti, kam potuješ. Ti odideš z doma za teden dni in Cilka ne bo izvedela prav ničesar, kje si bil.«

Goričan je pomislil. V velikih stiskah je že bil in zadnji denar je zopet vtaknil v zidanje — pa še ni bila vila pod streho. V začetku junija bo pa morala stavba biti že popolnoma izgotovljena in opremljena z lepim pohištvom, kar bo stalo še najmanj 5000 gol-dinarjev. Kje bi dobil toliko vsoto? Pri domačinih gotovo ne, ker je izgubil zaupanje. Zato je Jurij že zdavnaj mislil na svoja luteranska prijatelja, ki sta mu že enkrat pomagala v stiski. Cimbolj je premišljal, tembolj je bil uverjen, da ni druge pomoči. Rekel pa je krošnjarju, da z njim ne gre v Vajmar; lahko pošlje pismo prijateljema in ustregla mu bodeta. Krošnjar je odšel v dolino.

Še tisti dan je pisal Jurij pastorju Lišku pismo, v katerem mu je razložil svojo stisko in ga prosil pomoči. Čez nekaj dni pa je že prišel odgovor, češ, da sta prijatelja pripravljena pomagati mu, a priti mora vsekakor v Vajmar, ker so za posojilo potrebne neke zunanosti, ki jih ni mogoče opraviti pismenim potom.

Jurij je dobro poznal tiste »zunanosti«. Premišljal je par dni, a nazadnje so ga prisilile razmere in odločil se je, da odpotuje. Seveda je sklenil, da se nikakor ne bo niti za pičico udal, ako bi mu skušala prijatelja kaj prigovarjati v verskem oziru. Krošnjarju Vidu ni povedal, da odpotuje, ker je rajše potoval sam, brez priče. Svoji ženi je rekel, da odide za teden ali deset dni na južno Tirolsko nakupit vina za poletje.

Cilka ni imela vzroka, da bi ne verjela svojemu možu. Toda nekaj jo je vendarle skrbelo, ker je Jurij zadnje dni hodil tako potrt in zamišljen okrog.

Tisto noč pred Jurijevim odhodom je Cilka večkrat v sanjah klicala njegovo ime. Zjutraj pa mu je govorila s solzami v očeh:

»Jurij, bodi dober, ostani pri meni! Strah me je, da ti povedati ne morem. Imela sem ponoči tako grozne sanje: Pal si med razbojniko in vrgli so te čez visoko skalo navzdol. Ko pa sem razbojnikoma pogledala v oči, sem jih spoznala. Bila sta oba luteranska gospoda, pastor in doktor.«

Jurij je pobledele in odvrnil karajoče:

»Beži no, Cilka, ne bodi praznoverna! Sanje so sanje! Moram odpotovati — čemu bi se obotavljal še dalje?«

Dolgo je moral prigovarjati ženi, dokler se ni pomirila. Pri slovesu je postalo Juriju tako tesno pri srcu, kakor še nikdar nikoli, — kakor bi čutil, da mu preti velika nesreča. Ljubkoval je otroka svoja, da še nikoli tako; ko pa je podal ženi roko, tedaj je ona zajokala na ves glas, in tudi Juriju so tekle solze po licih.

»Cilka, Bog te obvaruj,« je govoril, »in moli zame, ti, moj angelj varuh!«

Poljubil je ženo z gorečim in dolgim poljubom, kakor bi se ločila na veke. Odšel je.

»Jurij, piši enkrat — ali boš?« je klicala Cilka za njim.

»Saj se kmalu vrnem — kmalu!« je odgovoril on in izginil za ovinkom.

Srečno je prišel Goričan v Vajmar. Pri srčno sta sprejela luteranska prijatelja. Stanoval je pri pastoru Lišku. Takoj prvi večer sta ga obsipala z ljubeznjivostmi pastor in njegova žena. Ko je hotel omeniti namen svojega prihoda, tedaj ga je pregovoril pastor, češ, zdaj še ni čas, da bi se pečal z vsakdajšnjimi skrbmi. Poprej si mora ogledati lepo mesto; užiti mora prej nekoliko veselega in lepega življenja v Vajmaru, da bo lahko doma povedal, kod je hodil.

To je potolažilo Jurija. Saj je še vedno čas za opravke! Bil je tedaj ravno predpust in zabave so se vrstile druga za drugo. Danes sta ga prijatelja peljala k plesu, jutri sta ga vodila v gledališče, pojutrišnjem k šaljivemu večeru itd.

Predstavila sta ga različnim gospodom in damam. Vsi so tako prijazno občevali z njim, kakor bi ga že poznali leta in leta. In pričelo je Goričanu ugajati življenje v Vajmaru. Premagala ga je prirojena lahkomisljenost, pozabil je na ženo in otroke in se z vso dušo vdal zabavam. Smejal se je in šalil, plesal je cele noči, ali pa z igranjem na citre in narodnimi popevkami razveseljeval gospodo. To je posebno ugajalo damam, ki so ga obdajale z ljubkovanjem in smehom.

V pričetku je se zdelo Juriju obnašanje tujih dam preveč svobodno in nesramežljivo, toda kmalu se je tudi tega navadil. In le čudil se je, kako da ga je bolj in bolj vlekle v žensko družbo.

Posebno neka mlada vdova — gospa Letvic — je hodila vedno za Goričanom. Bila je posestnica velike hiše v bližini pastorjevega stanovanja. Ob vsaki priložnosti je prihajala k njemu in ga dan za dnem vabila v svojo hišo v goste.

Pastor Liške in njegova družina se je ob pričujočnosti Goričana zelo zatajevala in kazala veselo lice. Govorili so često o delih ljubezni do bližnjega, govorili pobožno, da je dobil Jurij neko spoštovanje pred krivoverci. Prihajal je k Goričanu tudi nek drug mlad pastor, Krening po imenu. Ta mu je v prepričevalnih besedah razlagal krivo vero in večkrat stisnil v roko tudi kak kratek luteranski spis. Tako je pričel Goričan polagoma omahovati v svoji veri.

Tedaj pa je mislil pastor, da je prišel pravi čas. Rekel je, da bo nekoliko težko mu posoditi denar. Pa se bo že naredilo, samo nekaj »zunanosti« je treba, ki se jim morebiti Jurij ne bo več tako zelo ustavljal. Treba je le, da prestopi k luteranski veri — saj to je le nekaj majhnega, zunanjega — in precej mu bodo odšteli denar.

Ko pa se je Jurij branil prestopiti k tuji veri, tedaj dé pastor prijazno, da ga noče siliti. Počaka naj še nekoliko v Vajmaru, in on in dr. Kilbert se bodeta potrudila, da mu izposodita denar tudi, ako ostane katoličan.

Goričan je bil ginjen od dobrohotnosti. Zvečer sta se dolgo pomenkovala med seboj pastor in dr. Kilbert.

»Edina ovira je — žena njegova,« zatrjuje advokat.

Pastor pomišlja nekoliko, nato dé: »Morebiti bi se tudi temu dalo pomagati? Ali ni mogoče, da bi mu kaka druga ženska vnela ljubezen v srcu? — Gospa Letvic stika za njim; morebiti bi se dalo nekoliko pomagati. — S takimi besedami se je celo zaslepil modri Salomon. Cutna ljubezen jemlje ljudem pamet. S tem poskusimo!«

Obadva stara grešnika sta se zakrohotala drug drugemu, nato sta se tiho pomenkovala dalje.

Prihodnje dni je gospa Letvic še bolj lazila za Goričanom. V Jurijevem srcu je pričel žareti ogenj strasti, a skušal ga je zadržavati. Ko je silila gospa Letvic preveč v Jurija, tedaj jo je zavrnil z grobimi besedami. Ona pa se je pričela kujati in plakati — to je bolelo Jurija in obžaloval je svoje besede. Zvečer, ko je prišel Jurij v svojo spalnico, je slišal iz bližnje hiše mehke glasove klavirja, ki jih je spremljal glas gospe Letvic. Strastno in sladko je zvenela pesem skozi noč:

Gozdi šumijo, vihar buči,
v bregu pomorskem mlada vdova ždi;
vali drviyo z neskončno močjo,
mladi vdovi solzi se oko,
s strahom gleda viharno noč — —

Goričanu je drhtelo srce. Pričela mu je vreti v sencih kri — vzbujala se je v srcu strast. (Dalje prih.)

Razgled po domovini.

Duhovske spremembe. Podeljena je župnija Rakitna č. g. Janezu Lovšinu, župniku na Premu. — Pokoj je dovoljen č. g. Viljemu Gasperinu, župniku v Planini na Kočevskem; istotako je stopil v pokoj č. g. Matej Jereb, župnik v Predvoru in se je naselil v Primorskem pri Kranju. Č. g. Simon Zupan, župnik na Ježici je bil imenovan za knezoškofijskega duhovnega svetnika. — Nadaljevat je šel v Gradec svoje študije č. g. Anton Breznik, kaplan v Postojni; č. g. novomašnik Franc Kulovec je bil sprejet v višje duhovsko izobraževališče pri sv. Avguštinu na Dunaju; č. g. novomašnik Edvard Šimnic je odšel študirat orientalske jezike na vseučilišče v Beirut v Siriji.

Slovenski mislonj v ljubljanski stolnici se bode vršil v adventu in sicer bo pričetek 16. decembra. Končal se bo na predbožični dan. Vodili ga bodo oo. jezuiti. Natančnejši spored bomo svoječasno objavili.

V ljubljansko bogoslovje so bili sprejeti letos ti gospodje: Erzin Leopold iz Smartnega v Tuhinju, Hočevar Frančišek iz G. Podpoljan pri Velikih Laščah, Judnič Ivan iz Kota pri Semiču, Klopčič Jožef iz Železnikov, Lončar Frančišek iz Ljubljane, Muren Jožef iz Vel. Orehka pri Stopičah, Oberstar Ignacij iz Zapuž pri Ribnici, Oblak Ivan iz Godešič pri Skofiji Loki, Perčič Mihael iz Rupe pri Kranju, Rogelj Jožef iz Trate pri Velesovem, Šmit Frančišek iz Ribnega pri Bledu, Žerjav Gregor iz Plavškega Rovta pri Jesenicah.

Ljubljanski Hribar je imel v nedeljo 10. t. m. shod v Ljubljani. Na tem shodu je vezal raznovrstne otrobe, samo tega ni povedal svojim backom, ki so ga verno poslušali, kako stališče bo zavzemal na Dunaju proti nagodbi in proti belokranjski železnici. Volivci, ki so ga prišli poslušati, so mu seveda izrekli zaupanje in ga prosili, naj še tako nastopa na Dunaju kakor doslej. Doslej je pa Hribar tako nastopal, da ni ničesar še dosegel za Ljub-

ljano. In to je liberalcem prav všeč, zato so mu naložili jako lahko nalogo, namreč to, da tudi v bodoče tako dela, da nič ne doseže. Hribar bo seveda ubogal svoje ljudi. — Čuden pa je vsekako ta mož. V Ljubljani je na drezanje »Slovenca« sklical občinsko sejo, pri kateri so se izrekli magistratni možje za belokranjsko železnico. Hribar je izročil ta predlog ministrskemu predsedniku na Dunaju, v državni zbornici pa isti Hribar, ki je v Ljubljani za belokranjsko železnico, obstruiral nagodbo in ž njo tudi belokranjsko železnico. Ako bo šlo po Hribarjevi volji, ne bodo imeli Belokranjci železnice. Zato so pa obsodbe vredni tisti belokranjski liberalci, ki letajo za Hribarjem in mu ližejo pete. Belokranjci naj si zapomnijo dobro to nevarno igro, ki jo igra Hribar in drugi liberalci z nameravano železnico in naj dajo tem brezvestnim ljudem primeren odgovor pri bližajočih se deželno-zbornih volitvah.

Vino v repl. Sodovičar g. Kunčič v Ljubljani je zopet za eno iznajdbo bogatejši. Dobro v spominu je še Ljubljančanom njegov projekt, kako bi se s topom razstreljevalo ljubljansko meglo. Sedaj je pa iznašel zopet nekaj novega. V soboto 9. t. m. zvečer je v dveh velikih sodih polnih rape, peljal skrita dva mala sodčka polna vina v mesto. Na take »iznajdbe« se pa mitniški pazniki trdovratno nočejo razumeti, zato so Kunčiča na tržaški mitnici prijeli in njegovo najnovejšo iznajdbo — konfiscirali. Z »iznajdbami« gosp. Kunčič očividno nima sreče!

Katoliško časopisje. Mnogokrat dobimo vprašanje kakega naročnika »Domoljuba«, ki vpraša, kateri listi so vredni priporočila. Na to odgovarjamo: Katoliški časopisi, katere priporočamo zlasti našim društvom, so na Kranjskem tile: »Slovenec«, »Domoljub«, »Bogoljub«, »Dom in Svet«, »Vrtec« z »Angelčkom«, »Detoljub« in »Dolenjske Novice«; na Štajerskem: »Slovenski Gospodar« in

»Naš Dom«; na Koroškem: »Mir«; na Primorskem: »Primorski List« in »Gorica«; v Trstu: »Družinski prijatelj« in »Novi List«. Vsaka krščanska slovenska hiša bi morala imeti saj enega izmed imenovanih listov.

Iz celjskega okraja. Nadomestna volitev po dr. Dečku je razpisana in tudi kmečki stranki se bo treba pripravljati na volivni boj. Prvo in glavno je sedaj, da naši zaupniki pazijo na volivne imenike. Samo za našo stranko neugodno sestavljeni volivni imeniki so lahko naš poraz. Ker se navadno ravno v tem oziru nič ne stori, zato opozarjamo somišljenike na to zadevo. Volivni imeniki bodo igrali največjo ulogo pri tej volitvi. Ker je dr. Dečko bil zastopnik kmečkih občin, zato bodo volili samo tisti posestniki, ki imajo predpisanega 8 K direktnega davka. Vsaka občina je volivni kraj. Voli se tajno in naravnost, ne pa po volivnih možeh. Pazimo na volivne imenike!

Umrli je v deželni bolnišnici v nedeljo, dne 10. t. m. zjutraj ob 8. uri Jožef Zaplotnik, dijak četrte šole na kranjski gimnaziji. Zadnji terek je bil še z drugimi dijaki na izprehodu v Naklem. V sredo je obležal. Vnelo se mu je slepo črevo. Soboto večer so ga pripeljali v bolnico, kjer je bil operiran; drugo jutro je pa izdihnil. Rajni je bil doma na Letenicah, župnija Goriče pri Kranju, iz znane Klemenčeve hiše. Bil je blag in živahen mladenič. Njegovega pogreba so se udeležili njegovi sošolci iz Kranja in lepo število drugih znancev. Pokopali so ga k sv. Križu v Ljubljani. Zalujoči družini izrekamo najskrenejše sožalje. Blagemu mladeniču pa svetila večna luč!

Nezaslišan dogodek. — Vojak cestni tat. Gospej Matildi Košuta je pretekli teden okoli 6. ure nekaj vojaka v Trstu v ulici di Miramar iztrgal iz rok torbico, v kateri je imela 11 K. — Bilo je ob peti uri in pol zvečer. Gospa je bila izstopila iz tramvaja na postajališču blizu ulice di Tor san Piero in se napotila

proti domu, ker stanuje tam blizu. Hipoma je skočil k njej neki vojak in jej iztrgal torbico. Tam blizu je stal neki človek. Gospa je zadržala, v nadi, da bi oni človek priskočil in prijel vojaka, a oni človek je bil volakov drug in je z njim pobegnul. — Nekateri mimoidoči, ki so bili videli ves prizor, so zdirjali za njima, da bi ju prijeli, a nato se je vojak ustavil, se obrnil proti ljudem, ki so ga lovili, potegnil iz žepa revolver in z istim ustrelil proti njim. Nato so ga ljudje seveda pustili bežati.

Sramotilci vere. Socialni demokrati so najstrupenejši nasprotniki vere, katero napadajo neprestano po svojih listih. Nedavno so v nekem graškem listu prav bogokletno in sramotno pisali o včlovečenju Sina božjega in o apostolski veri. Državni pravdnik v Gradcu pa je mirno pripustil to žalitev, ne da bi bil nesramni list zaplenil. A sedaj je zavrelo v ljudstvu. Po vsem Zgornjem Štajerskem so se vzdignili katoličani in na mnogobrojnih shodih izražali ogorčenje na ostudno pisavo socialnodemokratskega časopisa. Tudi v Gradcu, kjer je glavno gnezdo socialistov, so na mnogih shodih nastopili krščanski socialci proti sramotenju vere. Velikansk je bil shod, ki so ga priredile graške katoliške žene pretečeni teden. Na tisoče jih je prišlo in slovesno so izpovedale, da ne bodo več mirno prenašale žalitve na vero. Sklenile so povsod nastopiti zoper socialistično in liberalno časopisje ter kupovati svoje potrebščine samo pri krščanskih trgovcih. To bo izdalo. Naj bodo pogumne Gradčanke tudi našim ženam v zgled. Ko bi naše dobromisleče ženstvo nastopilo odločno zoper brezversko časopisje in kupovalo samo pri somišljenikih, bi se v marsikateri župniji zmanjšalo število »Narodov«, »Rdečega Praporja« in drugih brezverskih časopisov. — Zato na delo zlasti začetkom novega leta proti slabemu in za pošteno krščansko časopisje.

Obstrukcija proti nagodbi. Tudi zagrebški »Pokret« javlja, da hoče »Jugoslovanska zveza« v avstrijskem parlamentu proti pogodbi »borbo ljuto nastaviti«. Ta korak, da se je storil sporazumno s hrvaško delegacijo v Pešti in da tako »Jugoslovanska zveza« prične obstrukcijo proti nagodbi. »Pokret« piše: »Že se čujejo glasovi, da Beck odstopi.« No, Beck tako hitro še ne bo šel, a če bi šel — kako korist bi imeli od tega Slovenci? Kaj bi bilo potem z dogovorom glede Belokranjske železnice?! »Pokret« kliče, da je »Jugoslovanska zveza« nositeljica »borbe proti nagodbi in središče njeno«. Sedaj je jasno, zakaj se je Hribar tako ustavljal v trgovski in obrtni zbornici Kregarjevemu predlogu, naj zbornica pozove državni zbor, da pomaga hitro rešiti vprašanje Belokranjske železnice! »Pokret« računa, da bo z ozirom na kratki rok, do katerega mora biti nagodba sprejeta, to nagajanje »Jugoslovanske zveze« napravilo vladi težkoče. Mi pa pravimo: To nagajanje je za nas Slovence igrača z ognjem. Dogovori glede Belokranjske železnice so obvezni le, ako bo nagodba ob pravem času, do določenega roka sprejeta, sicer se prične na celi črti gospodarski boj in Belokranjska železnica je za nedogleden čas splavala po vodi. Hrvaški resolucijski, ki nočejo zveze z Avstrijo, so nekatere reveže v »Jugoslovanski zvezi« ujeli na svoje limanice in Hribar, predsednik izvrševalnega odbora narodnonapredne stranke in poslanec ljubljanskega mesta, je v tej družbi, ki se tako predrzno igra s koristmi Ljubljane in Belokranje!

Š lista za občinske volitve v Trbovljah. ki se bodo vršile okoli srede decembra, je sestavljena tako: v odbor pride 8 Nemcev, 15 Slovencev, 1 socialni demokrat (!) Roš še

ostane v odboru. Namestniki, 12 po številu, so vsi Slovenci. Volivcev je v vseh treh razredih nad 700. Somišljeniki pozor!

Merjenje za podaljšanje železniške proge Novo mesto-Karlovce se je, kakor se nam poroča, pričelo pred par dnevi in sicer v Bršljinu na koncu Dolenjske železnice pod novo žensko bolnico in nad bolnico usmiljenih bratov v Kandiji. Kakor se je poizvedelo iz gotovega vira, bo šla železnica iz Bršljina, kjer bo glavni kolodvor pod državno cesto ob Krki do ženske bolnice in od tod čez Krko skozi Šmihel, Poganice, Laze na Podluben, odkoder bo predor čez Gorjance na Metliko. Ta proga je najcenejša, najbližja in najlažje izpeljiva. Dobro bi bilo, ako bi se Novomeščani toliko potrudili, da bi dobili v mestu vsaj postajico, kajti v zimskem času hoditi na kolodvor v Bršljin, kamor je pol ure hoda, je jako težavno.

Stolni kanonik v Mariboru je postal dr. Fr. Feuš, dolgoleten profesor eksegeze, introdukcije in orientalskih dialektov.

Š Dekanjska župnika Kozje je podeljena veleč. g. duh. svetovalcu Marku Tomažiču, načelniku ondotnega okrajnega zastopa.

Tržaški list »Edinost« vedno bolj očitno kaže liberalne rožičke. Zato je edino pravo stališče proti temu listu to, da se liberalna »Edinost« vrača. Zato je tudi premil, gospod škof dr. Nagl opozoril gg. duhovnike, naj ne naročajo »Edinosti« in tudi ne prebirajo in sicer radi hujskajoče pisave v žalostni ricmanjski zadevi.

Roparski umor pri Vrhniki. V soboto, dné 9. t. m. med 3. in 4. uro popoldne je bil umorjen in oropan nad Vrdom pri Vrhniki zelo priljubljeni 38-letni polir Matija Cedolin, ki je bil uslužben pri podjetniku Lev Landesbergu v Dunaju. Nesrečnež, ki zapušča popolnoma obupano ženo in enega nepreskrbljenega sina je imel nalogo, da izplača delavcem, ki pripravljajo prostor za novo železniško postajo nad Vrdom — tedensko mezdo. Pri sebi je imel svojega in podjetnikovega denarja okoli 5000 kron. Kmalu nad Vrdom, ko krene po neki stezici držeči skozi gozd, zadal mu je neki lopov z nožem več smrtnosnih ran med temi tudi eno zadaj na vrat. Mrtvo truplo je zavlekel zločinec s steze v goščavo in tamkaj oropal. Vzel mu je kakor se sliči okoli 2300 K, katere je imel umorjeni deloma v neki vrečici in deloma v žepu. Znesek 2690 K je pa imel umorjeni zašit v spodnjih hlačah, kateri denar pa tolovaj k sreči ni opazil. Vrhnika žendarmerija pa pridno zasleduje zločinca. Dosedaj so zaprli že tri sumljive osebe in med temi tudi enega domačega socialdemokrata, ki je bil že večkrat radi tatvine kaznovan. Aretirani so delavci: Valentin Benda, Janez Čebula in Franc Tavčar, to radi tega, ker niso mogli za ta čas izkazati svoj alibi. Oddali so jih okrajnemu sodišču na Vrhniki.

Na Vrhniki bi se morala vršiti volitev župana pretekli teden. A Jelovškova stranka ne mara, da se povrnejo v občino redne razmere, da preneha anarhija, ki traja že toliko časa, zato ni bilo njegovih pristašev k volitvi. Preprečili so tako izvolitev župana. Ne navzočim liberalcem se je naložila globa 40 K. Se bodo že odvadili obstrukcije.

Novo cerkev so sezidali v Škocijanu pri Turjaku. Blagoslovil jo je č. g. dekan Dolinar iz Ribnice. Največ zaslug si je pridobil poleg domačinov, ki so jako pridno delali pri stavbi, in poleg patrona, turjaškega grofa, škocijanski g. župnik Jereb, ki je dasi še jako mlad gospod, sezidal že dve novi cerkvi. Čast mu in tudi njegovim župljanom!

V Trbovljah pri Smedniku so se v enem letu prenovili vsi trije oltarji. Predzadnji nedeljo je bil blagoslovljen veliki oltar.

V Podlublju na Koroškem so ustanovili posojilnico Rajfajznovko. Dobro bi bilo osnovati take posojilnice tudi po drugih slovenskih krajih Koroške. Cimbolj bo ondotno ljudstvo gospodarsko utrjeno, tem manj bo Nemec pri njem opravil.

S. K. S. Z. za Štajersko. Zopet je pristopilo 9 izobraževalnih društev k osrednjemu društvu. Za potovalno knjižico v Kamnici se določijo nove knjige. Ustanovi se potovalna knjižnica v Pobrežju že prihodnje tedne. Društva, ki še niso pristopila, vabijo se k pristopu. Prosimo, da zaostala društva blagovolijo vpslati udnino. Zaradi občnega zbora se določi dan 28. novembra v Ptuj. Objavil se bodo seznam predmetov za predavanja po zimi. Izobraževalnemu društvu v Studencih se darujejo nove knjige. Ustanovi se tudi centralna knjižnica v Mariboru in se v to svrhu ukrene vse potrebno. Rodoljubi se pozivljajo, da darujejo doneske za gospodinjsko šolo v Celju. V isti namen naj darujejo letos tudi Mohorjani. Priredilo se bo dva socialna kurza, kraj in čas se pravočasno naznani.

»Zveza« koroških slovenskih nepolitičnih društev (slov. kršč. soc. zveza za Koroško) s sedežem v Celovcu, se je ustanovila dné 20. oktobra t. l. Pristopilo ji je takoj 12 naših izobraževalnih društev. Odbor ji sestoji iz sledečih gg.: Mat. Ražun, predsednik; dr. L. Ehrlich, podpredsednik; V. Jug, tajnik; P. Vunček, blagajnik; Janko Arnuš, Anton Gril in Leopold Abraham, odborniki. Vsa pisma, tičočja se Zveze, naj se blagovolijo pošiljati v Celovec, Kosarnske ulice št. 30, I. nadstropje (celovško delavsko društvo). Dalje opozarjamo že danes društva na Spodnjem Koroškem, da namerava Zveza še letos ustreči že večkrat izraženi želji, namreč, da se priredi skupen javen shod spodnje-koroških društev (sličen shodu na Vel. Strmcu pred tremi leti). Ali bo to mogoče izvršiti še letos ali ne, naznanimo v kratkem v »Miru«. Izvolili smo za ta slučaj Katarinski grič pri Šmihelu nad Pliberkom, za dan pa Katarinsko nedeljo, 24. t. m. Spodnje-koroška društva, pozor! Zveza si v prvi vrsti stavi nalogo, svojim društvom-članicam pri njih organizacijskem delu iti na roko, biti jim hoče nekaka voditeljica, ter za njih prireditve skrbeti za govornike. Seveda še s tem njen delokrog ni izčrpan. Vabilu se je odzvalo 12 naših društev, ki so poslala skupaj okrog 40 zastopnikov.

Novo posadke na Primorskem. Premestijo se: bosanski regiment št. 4 iz Dunaja v Trst; dragonski regiment št. 5 iz Dunajskega Novega mesta v Gorico, Ljubljano, Ilirsko Bistrico in Maribor; 5. kompanija pionirskega bataljona št. 5 iz Kremsa v Pulj; 1. bataljon pešpolka št. 97 iz Trsta v Sežano; bataljon lovcev št. 11 iz Trsta v Gradiško; štab in tri kompanije lovskega bataljona št. 29 iz Gradiške v Ronke in Tržič; lovski bataljon št. 24 iz Budimpešte v Rovinj in Poreč; dve kompaniji pionirskega bataljona št. 11 iz Przemysla v Gorico! 2. bataljon trdnjavsko-artiljerijskega polka št. 3 iz Przemysla v Pulj; bataljonski štab, 1. in 4. kompanija trdnjavsko-artiljerijskega bataljona št. 3 iz Petrovaradina v Pulj ter 2. in 3. kompanija trdnjavsko-artiljerijskega bataljona št. 3 iz Sarajeva in Trebinja v Pulj.

Slovenski državni poslanci, združeni v »Slovenskem klubu«, so sklenili delovati na to, da se premesti slovensko učiteljske iz Kopra v Gorico, da se napravi sloven. gimnazija v Gorici in ravno tam ustanovi tudi slovenska trgovska šola. Politično društvo »Sloga« v Gorici je izreklo soglasno iskreno zahvalo »Slovenskemu klubu«. Ob isti priliki se je klub bavil tudi z zadevo slovenske gimnazije v Celju in slovenskega učiteljskega

za Spodnje Štajersko. Upamo, da ne bode prizadevanje naših poslancev v tem oziru brezuspešno.

Na Dunaju se je izvršil ob ogromni udeležbi katoliški shod. Tudi lepo število Slovencev je bilo na shodu. Posebnega vlaka ni bilo mogoče dobiti, ker se je bilo oglasilo le nekaj nad 200 oseb, za posebni vlak pa jih je treba najmanj 300.

»Naš glas«, glasilo nove »Kmečke stranke« na Goriškem je pravzaprav šibek glas. Tako puhleša in plitkega lista še nismo imeli pred seboj. Ali naj bo list s tako medlim in ozkim obzorjem sposoben za združitev goriških Slovencev? Današnji čas zahteva jasnih ciljev, izraženih idej, duhovi se cepijo; sedaj pa pride par puhloglavcev na čelu enega policajca in enega advokata ter hoče ta duševni razvoj, ki se vrši po celem svetu, preprečiti s par publicami. Dobro je, da so izdali svoj list, ker sedaj saj vemo, kaj so zmožni s svojimi talenti. Vidimo, da vse njihovo duševno obzorje se ne dviga nad nivo vrtojbenkega policajca. Zanimivo pa je, da ta puhlost izhaja s pomočjo državnega denarja. List so dobili vsi naročniki od vlade vzdrževanega glasila »Goriškega kmetijskega društva«, »Primorskega Gospodarja«. In to, od vlade vzdrževano kmetijsko-strokovno glasilo je posodilo svoje zavitke »Našemu glasu«. Vprašamo merodajne faktorje, odkod pride »Goriško kmetijsko društvo« do tega, da pusti strankarskemu političnemu listu izhajati pod zavitki in naslovi svojega od vlade podpiranega glasila? Zahtevamo odgovora! — Slovenskemu ljudstvu pa damo dober nasvet, naj vrže to slabo pisano kunjno v peč.

Slovesno blagoslovljenje nove župne cerkve v Javoru pod Ljubljano se je vršilo dne 17. novembra ob 10. uri, t. j. na Martinovo nedeljo po preč. gospodu dekanu v Smarji.

Onim, ki verujejo v copernice in strahove, prečitajte zanimivi in poljudni članek »O čarovništvu in o copernicah«, ki ga prinašamo danes in še dvakrat v rubriki »Izobrazbi«. Prepričali se bodo, da bi bil najhujši strah to, če bi se še kedaj povrnili oni žalostni časi, ko so ljudje verovali na copernice ter se bali copernic.

+ Kamniška železnica. V ponedeljek se prične komisijski pregled proge Kamnik-Polzele. Da je ta proga za nas izrednega pomena, je jasno. O tem smo že tudi dovolj pisali. Zdaj, ko se pripravlja tudi preko Ljubljane zveza z Dalmacijo, je ta zadeva tem važnejša, ne samo v gospodarskem, marveč tudi v narodnem oziru. Biser naših mest, ljubki Kamnik, stopi iz svoje osamelosti na dan, Ljubljana se vzdigne kot križišče velikih prog. Seveda: dobiti moramo obe progi. S komisijskim ogledom se glavno delo pravzaprav šle prične. Teba je zagotoviti finančno plat; in to je najtežje. V tem usodnem času pa dela Hribar svojo neumno politiko. In zastopnik savinjske doline, Roblek mu druguje. Ali so kamniški in savinjski volivci na glavo padli, da k temu molče? Po Hribarjevji politiki mečemo od sebe najugodnejšo priliko za gospodarske pridobitve in sicer take, katerih pomen sega v stoletja. Velik čas, pa politični otročaji v njem! Predobro poznamo voditelje liberalne kamniške politike, da bi od njih kaj upali. Zdi se nam pa, da je med tamošnjimi trgovci in obrtniki vendar še toliko zdrave sebičnosti, da bodo spoznali, kam jih vodi njihova propala stranka. Kamniški mestni zastop ima besedo.

+ Deželnozbornske volitve. Iz vipavske doline nam poročajo: Te dni smo dobili po naši dolini v obilnem številu naslednje pismo: »Politično društvo »Jednakopravnost« v Idriji dne 10. listopada 1907. Velečenjeni gospod! V zadevi predstojecih deželnozbornskih volitev si

dovoljujemo Vas najuljudneje povabiti na zapni pogovor, ki se vrši v nedeljo, 17. t. m. ob 11. uri dopoldne pri g. Antonu Lampetu v Črnem vrhu nad Idrijo. Z ozirom na dogledno važnost novih deželnozbornskih volitev računamo zanesljivo na Vašo udeležbo in beležimo z odličnim spoštovanjem za (s štampiljo) Jednakopravnost, Idrija, A. Pegan, t. č. predsednik. J. Novak, t. č. tajnik. — Tako nas torej vabijo. Imenovano politično društvo nam Vipavcem ni znano, imena podpisanih odbornikov nam jamčita, da liberalci skušajo zopet vstati, ker so ob državnozbornskih volitvah tako grdo padli. Kakor smo izvedeli, je podpisani A. Pegan notar v Idriji, ki je vodil zadnjič za Grudna agitacijo, J. Novak pa večkrat imenovani idrijski občinski tajnik Julče, posebni ljubitelj ženskih čenč. Možje vedó, kaj jim je pričakovati od teh dveh »kmetov«, katerima se gotovo v najkrajšem času pridruži, kakor se nam poroča, »oberkmet« Tauzes, seveda tudi iz Idrije.

Odbor »Kmečke zveze« v ljubljanski okolici pozivlja one zaupnike in poverjenike »Kmečke zveze«, ki še niso poslali nabiralnih pol za člane, da to v najkrajšem času store. Zaupniki se prosijo, da opozore člane »Kmečke zveze« na to, da si je omislila »Kmečka zveza« krasne umetniško izdelane sprejemnice. En izvod stane samo 60 vinarjev. Kdor izmed članov želi imeti sprejemnico, naj naznani svoje ime na naslov: »Kmečka zveza«, Ljubljana, ter naj pošlje 60 vinarjev ali v denarju ali pa v znakmah.

Ponesrečil je parnik »Elda« Austro-American v Joniškem morju. Boje se, da je parnik izgubljen. Parnik »Le Gouet« je ponesrečil v bližini otoka Pleron. Utonili so kapitan in šest mornarjev.

Slovinci v Ameriki. Iz Meadow Lands Pa. v Ameriki poročajo: Ponesrečil se je rojak Jakob Peternel, po domače Bernač iz Riča pri Črnem vrhu nad Škofjo Loko. Dne 7. t. m. okoli 11. ure dopoldne ga je nesreča dohitela pri delu; utrgala se je plast kamena in je padla nanj, da je izdihnil v par minutah. — V Steeltonu, Pa., v Ameriki je umrl Janez Ažbe, brat ondotnega slovenskega župnika č. g. Frančiška Ažbeta. — Roparji so vmerili pri Moon Run, Pa., v Ameriki rojaka Janca Jurca, doma iz borovniške župnije. Ustrelili so ga v čelo. Ustreljeni zapušča v stari domovini ženo, tri nedorasle otroke in svojo mater.

Napad na družbo sv. Mohorja. Liberalci so začeli napadati po svojih listih vlezaslužno družbo sv. Mohorja, ki za mal denar izdaja toliko dobrega in poučnega berila. Ker so zanesli razpor v Ciril-Methodovo družbo, hočejo ga tudi v Mohorjevo. A to zadnje se jim ne bo posrečilo. Kadar pride čas naberanja novih udov, poskrbimo, da bo mnogo novih Mohorjanov pristopilo. To bo najlepši odgovor na napade liberalnih mazačev.

Ij Od Device Marje v Polju. Telovadni odsek lepo napreduje. Pristopilo je zopet nekaj novih članov. Med telovadci vlada največje veselje. Lepo jih je gledati ob nedeljah, ko se jim svetijo na prsih znaki in fantje so nanje tudi ponosni. Sedaj po zimi bodo seveda tudi naši izleti po cestah za en čas prenehali. Ustanovnega shoda zveze telovadnih odsekov smo se tudi mi udeležili povečini vsi, skupno smo odkorakali iz Polja do ljubljanskega mesta. Upamo, da se večkrat zberemo tako kakor smo se v nedeljo. Polni novega duha smo prišli domov. Pri nas »Čebelica« prav dobro napreduje, fantje imajo vloženege čez 900 kron. Le dvorano imamo premajhno za tako število telovadcev. Napraviti se bo moral drugi oddelek »naraščaj« in bo drugi dan imel vaje, dasi težko, ker v društvenem domu se zvečer težko dobi še kaka ura za

pouk. Odbor izobraževalnega društva je v svoji seji sestavil sledeči učni red za zimski tečaj: v ponedeljek od pol 8. ure do 9. ure teorija za godbo, v torek od 7. do 9. ure imajo dekleta pouk v šivanju, od 8. do pol 10. ure je telovadba. V sredo od pol 8. do 8. ure teorija za petje, od 8. do 9. ure je pa narodno petje; od 9. do 10. ure ima vaditeljski zbor vaje V četrtek od 7. do 9. ure pouk v šivanju, od 8. do pol 10. ure telovadba za člane. V petek od pol 8. do 9. ure cerkveno petje. Sobota ostane prosta. V nedeljo dopoldne pa od 8. do pol 10. ure teorija za godbo in petje za male dečke; popoldne pa od pol 4. do 5. ure cerkveno petje. Tako so razen sobote ves teden društveni prostori oddani. Potem naj pa še kdo kaj reče, da je zadosti prostora in da spimo. To v odgovor tistim, ki so imeli društvo, pa se je razjedlo. Vsem telovadcem pa krepki »Na zdar!«

Gorenjske novice.

Iz kamniškega okraja.

g Iz Mengša. Dne 27. oktobra t. l. je v »Društvenem domu« pred veliko množico poslušavcev predaval g. mlekarški nadzornik o živinoreji, o mlekarstvu in o perutninarstvu. Predavanje je bilo jako zanimivo. Več ljudi je gospoda predavatelja povpraševalo to in ono. Mnogo ljudi je izražalo željo, da bi se še kedaj napravilo tako podučno predavanje.

g Lepo veselje je napravilo k. s. izobraževalno in podporno društvo v Mengšu dne 10. novembra. Tamburaši so izbornou udarjali. Igrale so se tri igre: »Satan«, »Sv. Roza« in »Kratkovidni gospod Knof«. Pohvaliti moramo vse igralce, da so izvrstno rešili svoje vloge.

g Kolarji in kiparj pozor! K. s. izobraževalno društvo v Mengšu bo v nedeljo 24. novembra 1907, ob 3. uri popoldne prodalo na dražbi več lepih debelih lip in jesenov. Kdor rabi tak les, se vabi, da se udeležiti licitacije.

g Iz Rovt pri Sv. Lenartu. (Čuden pojav.) V noči od 11. na 12. t. m. okrog polnoči je slišal posestnika sin Janez Štibernikov v bližnjem hribu »Režiše« ogromno pokanje in rožljanje ter volto podzemeljsko bobnenje, kakor bi se hrib podiral. To je trajalo kakih pet minut. Ravno tako prikazen je slišal neki drugi človek ob istem času na drugi strani hriba. Kaj pomeni ta podzemeljski »šterkok«?

g V Ihanu se je v ponedeljek, dne 11. tega meseca ponesrečil 80letni Janez Sivec. Padel je namreč v Mlinšo in utonil. V četrtek, dne 14. t. m., so ga šele dobili in prepeljali v mrtvašnico. Žalostno moramo pripoznati, da je vzrok nesrečne smrti zopet alkohol. O nesrečni alkohol, pa imaš še vedno toliko zvestih zagovornikov.

Iz Št. Vida nad Ljubljano.

g Tacenski most čez Savo bo nadomestoval za nekaj časa plav iz čolnov, na katerem se bodo tudi vozovi lahko prevažali. Plav bo v tem tednu dovršen.

g Iz telovadnega odseka. V nedeljo, dne 24. t. m., prirede mladeniči veselico s tamburanjem in igro »Ogljar«. Igra je posneta iz domačega življenja; predstavlja nam revnega ogljarja, ki se žrtvuje iz ljubezni do bližnjega in trdosrčnega bogatina, ki vsled nesreče stresa jezo nad nedolžnim človekom. Slednjič pa le zmaga poštenost in ogljar uživa plačilo za svojo velikodušnost. Začetek igre je točno ob pol štirih popoldne.

g Vrlo napreduje mlekarja v Naklem pri Kranju. Darovala je v šolske namene (za

učila) znesek 36 kron, za kar se ji podpisano šolsko vodstvo na iskrenejši zahvaljuje. — Šolsko vodstvo v Naklem pri Kranju. — Fr. Petrič, nadučitelj.

Iz kranjskega okraja.

g Hranilnica in posojilnica v Kranju. Novoustanovljena posojilnica, o kateri smo vam že poročali, se prav dobro razvija. Prvi uradni dan je imela blizu 20.000 kron prometa. Ker pa utegne biti nekaterim še neznan, poročamo, da naša posojilnica obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %. Rentni davek plačuje hranilnica sama. Posojila na posestva daje po 5 %, na osebni kredit po 5 1/2 %. Posebno važno za posestnike, ki imajo vknjižen dolg, je konverzija dolgov, po novi postavi. Ako ima namreč kdo vknjižen dolg, od katerega plačuje 6 % (brez amortizacije), prevzame ga posojilnica proti mali pristojbini, ne da bi moral vnovič plačati vknjižbo, s 5 %. — V odbor hranilnice in posojilnice so bili izvoljeni gg. R. Marenčič, načelnik; A. Koblar, podnačelnik; Ivan Kummer, Tomo Pavšlar, Valentin Sitar, K. Windischer. Hranilnica ima svoj prostor v »škofiji«. Uradna dneva sta ponedeljek dopoldne in popoldne ter v petek dopoldne.

g Iz Sražišča. Naša vas je še prav malo znana »Domoljubovim« čitateljem. Čeprav ima veliko število prebivalcev, pa se vendar ne dobi nikdo, da bi kaj sporočil v naš cenjeni list. Pri naših dekletih je dosedaj vladala neka zasanost. No, zdaj so se vendar enkrat predramile iz predolgotrajnega spanja in sicer se priučujejo igro »Sv. Neža«, katera bo najbrže igrana 24. t. m. Ker smo ravno pri tem, prosimo občinstvo, da bi se med igrokaznimi prizori ne smejala na glas, da kadar se zastor privzdigne, da zavlada popoln mir v sobi, to pa zato, ker prvič se motijo igralci na odru, in drugič pa ljudstvo ne razume, kar se na odru govori. Fantje in dekleta, le tako naprej in z igrami na dan, tako da nam boste v dolgih zimskih večerih napravili malo kratkega časa.

Bohinjske novice.

g Sneg. Vrhovi skalnatih naših velikanov že nosijo bele zimske kučme. V dolini pa zjutraj vlada mraz in megla, okoli poldne pa solnce prav topla greje. Pa saj jih potrebujemo jasnih dni, da si vsak pripravi dovolj listja za stelo.

g Cesta je v slabem stanju, posebno gori v Babno goru. Kje je neki cestar in cestni odbor?

g Martinovanje je letos minulo brez tepeža, kar je nekaj izvanrednega. K temu so veliko pripomogli trije orožniki, ki so preživahne petelinčke nekoliko razgnali.

g Tujcev ni več — koristi pa tako ali tako mi nismo nič imeli od njih. Naučil bi se pa slabega lahko marsikaj. Saj se je le redko kateri »izgubil« v cerkev. Spodnja dolina, fijkarji in gostilničarji so nekaj zaslužili, drugi pa nihče.

g Jabolka se dobijo prav lepa še, obrtana po 16 kr. kilogram. Drugje so dražja. Če jih kdo rabi, naj se obrne na »Kmetijsko društvo« v Srednji vasi.

g Igro prirede moški in ženski člani izobraževalnega društva »Savica« v Srednji vasi dne 24. novembra ob štirih popoldne. Igrale se bodo šaloigre »Vedeževalka« in »Jeza nad petelinom in kes«. Vstopnina: Sedež po 80 h, stojišče po 20 h. Kdor bi se rad od srca smejal, naj pride v nedeljo v društvo.

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

d Davka prosta kuha žganja. Iz litijskega okraja se nam poroča: Finančni organi dovoljujejo napravljati iz domačega sadja davka prostega žganja samo tolikokrat po tri litre, kolikor je oseb po hiši; torej, ako je pri hiši šest oseb, dovolijo šestkrat po tri litre, kar znaša 18 litrov. Postavno je pa določeno, da dobi vsaka kmetija z dvema odraslima osebama 30 litrov davka prostih. Za vsako drugo nad 16 let staro domačo osebo ali posla se prišteje še šest in pol litra; torej dobi družina s šestimi osebami 56 litrov davka prostih. Da ne bode vednih sitnosti z davčnimi organi, prosimo državnega poslanca za tukajšnji okraj, preblagorodnega gospoda komercialnega svetnika Povšeta, da stori potrebne korake, da nam višja finančna oblast dovoli napravljati postavno množino davka prostega žganja iz domačih pridelkov.

Iz Zagorja.

d Poročilo o »Vzajemnem strokovnem društvu«, ki ga je prinesel zadnji »Domoljub«, so vsi brali z velikim zanimanjem. Danes hočemo zapisati še katero o denarnih zadevah, da poznajo ljudje društvo tudi od te strani. Na občnem zboru, na katerem so bili sami delavci, so določili, da plača vsak ud mesečno 40 vinarjev in da naložijo denar v domači hranilnici. Obojno gotovo pametno. Sami si določijo, kaj naj plačajo, ne pa da bi jim bogvekd iz kakšnega tujega kraja ukazoval: tolikole morate plačati, kakor se to določuje tovarišem v socialnem društvu. »In pa doma hočemo imeti denar, ne pa da bi pošiljali trdo zaslužene krajcarje ljudem, ki jih še nikdar videli nismo«, tako so dejali. Sami hočejo gospodariti, sami rabiti, kadar bo treba. Vsak ud se lahko kadar hoče prepriča, kaj se godi z njegovim denarjem. Tako ima društvo napisano že lepo svotico v svoji hranilni knjižici. Zato bo gotovo na boljšem kakor socialni demokratje. Tamkaj se le ukazuje: toliko plačate, tukaj določijo udje sami: to-le bomo dali. In tako morajo demokratje trikrat, štirikrat več plačevati. Tamkaj se glasi: pošljite denar na Dunaj, da se bodo redili ž njim drugi; koliko so ga poslali nazaj, ni zapisano v nobeni pratiki; tukaj pokaže lahko društvo: to-le imamo. Naj presodi vsakdo sam, kje se ravna bolj previdno.

d Dva lepa članka je prinesel o društvu delavski list »Naša Moč«. Gotovo nista bila zadnja. List se odločno bori za delavce, torej ga tukaj topla priporočamo vsem, ki jim je mar delavski napredek.

d Dobro sta jih potegnila. Pred kratkim sta hodila okoli »boliših« dva Hrvata — fant in dekle — in naprej pobirala denar za predstave. Med Slovenci sta pravila, da bosta igrala slovensko pri Müllerju, Nemcem sta obetala nemško predstavo v restavraciji. Ko sta nabrala kakih 50 do 60 kron, sta jo odkurila dalje. Tisti, ki so plačali, so si pa obljubili, da na tak način ne bodo več delali za narod.

d Zagorsko cerkev so začeli popravljati. Stebri, ki nosijo kupolo, stojijo na preslabem temelju. Prva dva sta začela lezti v tla. Zato bodo stebre ob vznožju dva metra in 30 centimetrov globoko zalili z betonom in popravili tlak. Delo je prevzel stavbeni mojster gospod Ogrin z Vrhnice.

d Veliko podivjanost je pokazal pretečeni teden petnajstleten Marinškov fant. Rudniški delavec Franc Kepa, ki je obenem gostilničar pri Probetu, ga je zaradi slabega obnašanja posvaril. Fanta je to tako vježilo, da ga je

z nožem v hrbet osuval in nevarno ranil. Če bo šlo tako naprej, čaka fanta res »lepa« prihodnost!

d Dve nagli smrti. Kri se je udrila Neži Kolenc, vdovi železniškega uslužbenca. Bila je namah mrtva. Pred nekaj meseci ji je železnica povožila moža. Bila je revica slepa, pa je prihajala ob roki edine hčerke vsako nedeljo v cerkev, zadnjo nedeljo pred smrtjo menda še vse trikrat, zato smemo upati, da je smrt ni zalotila nepripravljene. Oj, kako osramoti ta uboga žena toliko zdravih ljudi, ki cerkve še ob nedeljah ne poznajo!

d Pretečni terek pa je ravnotako naglo umrl steklarski mojster Franc Jaklič. Bolehal je že dalj časa, pa sila ga je gnala na delo, pri katerem je našel smrt. Zgrudil se je mrtev na tla. Zapustil je več nepeskrbljenih sirot in ubogo vdovo. Človek res ne ve, kje ga čaka smrt.

d Ne moremo si kaj, da bi pri ti priliki malo ne posvetili v naš demokratski brlog. Demokratski voditelji se vedno bahajo, da brez socializma delavcu ni obstanka in da mu morejo le oni pomagati. Dokaj let že imajo med delavci baje neomejeno oblast. Pa kaj so storili za nje dobrega? Poglejte v steklarino. Tam dobite gotovo najbolj revne demokrate. In kaj imajo ti ljudje od Čobala in drugih? Lepe besede — če so seveda res lepe — kakšen rdeč trak, potem smo pa menda pri koncu. Ali bi se res ne bilo dalo napraviti med steklarji in steklobrusci kak puzniški zaklad ali vsaj kakšno podporno društvo za vdove in sirote ali kaj podobnega? Gotovo, saj le-ti stoje vendar nekoliko boljše kakor rudarji, če jih je tudi manj, torej bi bili tudi lažje plačevali kakor rudarji in brez skrbi plačevali, če bi se bilo zanje le kaj storilo. Pomagati bi morala seveda tudi družba. Vemo sicer, da bi morali kapitalisti sami poskrbeti za ljudi, ki jim puste vse svoje moči, ali dokler ti nič ne store, pa bi morali poskrbeti kako za delavca vsaj tisti, ki vedno govore, da je za delavca le pri njih zveličanje. Tega pa socialisti pri nas niso storili, in tako gledamo sirote vkljub demokratski bahavosti v največji revni. Upajmo, da bo novi parlament storil svojo dolžnost in poskrbel za delavce.

d Tudi pri nas so nekateri s slastjo prebirali knjigo »Pod spovednim pečatom«. Opozarjamo, da preberete še enkrat, kaj piše o pisatelju te knjige v 46. številki »Domoljuba« med »Istrijskimi novicami«. Mož, ki je stvar zmazal, je bil sam umazan človek in pa še norec zraven, kar so dokazali zdravniki in sodišče. In tako stvar naj ima pameten človek za resno delo?!

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Občni zbor »Kmečke zveze« bo v nedeljo, dne 24. novembra, v Velikih Laščah. Začetek ob pol 3. uri popoldne. Na dnevnem redu je volitev načelnika in odbora, nato pa bodo govorili: g. Franc Bartol, župan v Sodražici, gospod državni poslanec Franc Jaklič in gospod državni poslanec dr. Janez Ev. Krek. Pridite v obilnem številu!

d Iz Loškega potoka. Za zimo se je naša fara precej izpraznila. Do 350 mož in fantov je odšlo na Hrvaško za zaslužkom. Vasi Retje, Hrib in Mali log so dale posebno dosti »Hrovatarjev«. Želimo vsem srečno pot, zdravja in pa dobrega zaslužka. Za Veliko noč na veselo svidenje. — Naša cerkev se je v kratkem precej prenovila. Ni še eno leto, kar smo postavili stranska oltarja, letos smo pa dobili kaj lepo in okusno izdelano prižnico in pred kratkem prelep lesteneč, ki posebno povzdiguje lepoto naše hiše božje. Čast in hvala dobrotnikom! Bog plačaj! Vneti farani se kaj zadovoljujejo, pa se že menijo, da se naša cerkev preslika, potem pa kar nič ne manjka. — Sprožila se je misel, da se tudi v naši župniji

ustanovi koristno izobraževalno društvo. Našlo se je dokaj mož in mladeničev dobre volje in sprejemljivih src. Kako lepo bo, ko se bomo zbirali v društveni sobi in slišali marsikaj koristnega, podučnega, včasih pa tudi kaj zabavnega. Je že vse potrebno v teku in kmalu se skliče ustanovni shod.

d Pozor oštirji! V Št. Jerneju se je letos pridelalo mnogo prav dobrega vina. Da se pridelek spravi v denar, sem podpisani napravili seznam nekaterih vinogradnikov in tako popisal nad tisoč hektolitrov. Kdor torej rabi dobre kapljice in pride kupovat, se lahko na podpisanega obrne, ki bode drage volje z imeni vinogradnikov postregel. Naj se zopet povrnejo časi kakor pravi naša pesem: »Fara šentjernejska je kakor lep raj — Še celo Korošec ve za ta precartan kraj!« — Anton Lesjak, župnik.

Notranjske novice.

Iz reške doline.

n Pokopali so v nedeljo Antona Tomšiča, bivšega ilirsko-bistriškega župana.

n Imenik za občinske volitve v Trnovem je razporežen na upogled od 20. novembra do 18. decembra.

n Od jeze piha »Notranjec«, ker je moral prinesti uradni popravek županstva Jablanice. Je res križ, prinašati od številke do številke uradne popravke. Nič ne dé, »listič političnih tepcev in praznoglavcev«, če radi tega iznova zmerjaš; saj kar znaš, to delaš. Dostojnosti se pa od barab ni še nikoli pričakovalo.

n Ambulantno pošto dobijo vendarle vasi ob Podgori s prvim decembrom. Mirovali pa ne bomo, dokler se ne raztegne ta ugodnost tudi na druge vasi. Enake dolžnosti davkoplačevalcev zahtevajo tudi enakih pravic.

n Nekake shode prirejajo proti podražanju živil zadnje čase v Ilirski Bistrici. Posebno rohne proti cenam mesa in pa zato, ker so kmetje poskočili v ceni mleka. Cemu neki? Blizu morja ste, neodvisni kmetje, prav po ceni dobite lahko ribje meso, če vaši želodci ne morejo na noben način prestati brez mesa. Ako hočete pa govedino uživati, jo pa plačajte! Čudno se nam zdi, da vodi vse te reči agent »Assicurazioni generali«, Strnač, kateri lovi rad kot pristen Slovan tudi kmete v to laško zavarovalnico, kateremu se pač na zunaj že pozna na njegovem rejenem trebuščku, da obilo strada! Davčnemu kontrolorju Strnadu bi pač bolje pristojalo, ako bi deloval na odpravo ali vsaj znižanje užitniškega davka, ki je silno krivičen, ko zadene ravno ubožne stanovce ob nabavljanju živil najobčutneje. Sila smešna je pa tudi zahteva, da naj se v pretežno agrarni državi, kakoršna je Avstrija, odpre uvoz srbske in druge živine. Kaj mari ni nasprotno naloga države, skrbeti, da ima živina tako ceno, da ne bode poginil kmečki stan, podlaga države. Kar se tiče pa mleka, je pa čisto pravično, da se je podražilo. Raznim uradniškim uslužbencem, tako državnim kakor zasebnim se plače povišujejo; a kdo jih kmetu? Na glavo bi padel, ako si jih ne bi sam. Saj ni kmet vendarle samo zato na svetu, da bi pošiljal svoje sinove k vojakom, plačeval obresti in davke, da bi se drugi pasli razkošno ob njegovih žuljavih rokah. Drugače smo pa veseli, da so se vsi ti tiči, ki kričijo ob volitvah kot »neodvisni kmetje« za blaginjo kmeta, — a kažejo svojo ljubezen v dejanju, kar je glavno, pa nasprotno, — tako sijajno razodele.

n Čujte! Trnovski učitelj Lampret se je spravil nad trnovskega g. dekana, kaplana Hrovata in konečno nad vso duhovščino v »Notranjcu«. Pomilujemo neizkušenega mladiča na tej poti. Za posledice naj je pripravljena ta »Notranjčev« dopisnik iz trnovskobistriškega okraja. Duhovniki pač ne bodo hodili povpraševat za svet glede »Notranjca« to človeče, ki bi bilo sigurno rajši kaj drugega, če bi imelo kaj več soli v glavi. Za druge babje čenčarije naj si pa napravi kako društvo, kjer mu bode pristojala v vsej meri čast predsednika!

n Postojna. Izobraževalno društvo se pridno obiskuje. Udov je ravno 100. V nedeljo popoldne so imeli predavanje »O razširjanju Lutrove vere po Kranjskem in o njenem porazu po Tomažu Hrenu«. V nedeljo, 24. novembra, ob 4. uri popoldne bo predaval gospod dr. Evgen Lampe.

n Reška dolina je »Domoljubovim« znancem že dobro znana, saj se je »Domoljub« večkrat spominja, pa tudi v »Notranjca« ali pravzaprav »Notri-niča« piše iz Reške doline dobro poznani dopisnik v osebi nekega učitelja, ki ima na dan za krpucanje dopisov in razne osebne napade, do 20 ur časa, kar mu ga ostane prostega povrh tega, da s korporalsko surovostjo ustavlja na cesti male šolarčke, ako ga slučajno prezro, pa ga ne pozdravijo, ali pa so z drugih krajev, recimo Kočan. V zadnjem »Notranjcu« je ta učiteljček skrpal nek dopis, kjer napada več oseb z osebnimi napadi, ker drugih namreč ne more dobiti. Ampak glede dopisov v »Domoljuba« je salamensko slabo informiran. Drugič bo pa prišel z nekimi pismi, tako obljubuje; radevedni smo kakimi pismi. Najbrž je med svojimi krogi nabral raznih ružebnih in tožbenih pisem raznih gostilničarjev in natakarc in jih bo »kot komentar« priobčil, da zvemo razne dolžne svote. Gospod učiteljček! le najprej pred svojim pragom, potem pred drugim! Če se pa bodete poskušali še vsajati, kjer vas nihče nič ne vpraša, bo svet še marsikaj izvedel, tudi o vas, kar se pa vam niti ne sanja, da kdo ve, zlasti pa iz »neodvisnih« krogov. Gospod učitelj! zakaj ne pišete v »Notranjca« tedaj, kadar kateri gospod iz vaših krogov govori, da je na dopustu, potem jo pa na tihem pobriše v stran, da odnese pete upnikom — gostilničarjem in natakarcam! Dalje: »Zakaj nočete pisati, kdo je prvi povzročitelj pretepa 18. avgusta; zakaj nočete pisati, kako so sleparili, kradli, da celo ubijali predniki nekaterih »vaših«, ki sedaj nosijo premožne ošabne glave! Koliko krvavega odušstva je bilo v reški dolini! Toda to bi zadelo »vaše«, ampak, če ne bodete v napadih izbirčnejši, bo svet s polnimi imeni krivcev marsikaj zvedel! Ali vam je znano, kaj se govori o neki zadevi, ko je v Bistrico hodil neki zdravnik, ni preveč častno za neko damo. Ne izzivajte toraj naše potrpežljivosti, kajti prokletu bo začelo pokati in »čedne stvari« priobčimo, kjer bo lep kos »vaših« imenovan; vidimo potem, kje je več osebnega smrdljivega blata. »Notranjčev« dopisnik se je tudi spomnil, da je napadel našega gosp. dekana. Slabo si misli, da bo g. dekan morda kaj upšteval njegove prismojene napade. Seveda je moral tudi Marijino družbo vmes vtakniti. G. dekan je že pametno storil, ker brani članicam Marijinih družb sodelovanje pri kakih »liberalnih« veselicah, kajti pride se tudi v ne preveč dober glas. Ali vam je znan tisti gospod »vaše« družbe, ki je spravil neko »vašo« gospodično v »lep glas«, ko jo je nekam speljal! Samo ponižni bodite, sicer zna tudi to početje priti v javnost. Učitelju je tudi znano, kaj je dejala »njegova« družba po veselici. »V Trnovem jo ne prirede nobenkrat več, ker pride vse, to se pravi priprosti sloji,

na veselice, ki moti »njih« zabavo. Mislite, da je ljudstvo res tako neumno, da bo pohajalo vaše zabave, kjer se jih prezira! No, g. učiteljček, če mislite, da bode »neodvisna stvar« napredovala, če bode te vi mazali »Notranjčev« papir, se pa motite, kajti pisali bomo tudi mi o »vaši« družbi, kajti imamo še toliko za znamke, pa tudi za »spodnje hlače«, katerih pa neki »vaš«, čeprav nosi frak, nima. Mislimo, da se razumemo na vse. Na svidenje torej, če hočete, z »maslom na solncu«!

n V Ilirski Bistrici je umrl bivši župan Ant. Tomšič, previden za zakramenti za umirajoče. Bil je zagriznjen nasprotnik, še za zadnje državnozbornske volitve je uganjal huda nasprotstva. Kot oseba pa ni bil napačen človek, javno so pa razni činitelji vplivali nanj. R. I. P.!

Idrijske novice.

i Gozdni uradniki. Nekateri teh gospodov mislijo, da bi morali erarični gozdi kar prenehati, če bi ne bilo uradnikov. Mi pa moramo povedati tem gospodom, da delavci napravljajo erarju dobiček; če so dobili uradniki boljše plače, naj se tudi primerno plača delavca v eraričnih gozdih.

i Strokovno društvo eraričnih drvarjev. Tako društvo se je ustanovilo s sedežem v Vojskem. Lepo število drvarjev je že pristopilo, upati je, da se bodo organizirali vsi drvarji, se strokovno izobraževali in s skupnimi močmi iskali svojih pravic.

i V Godoviču se dani. Kakor se sedaj preobražajo razmere, pri prihodnjih deželnozbornskih volitvah, nikakor ne bo več večina silila v liberalni tabor.

i Gostinčar na delu. Ta mož je podregal na Dunaju zaradi eraričnih drvarjev in gozdarjev. Upati je obilo uspeha. Gozdni uradniki so že začeli popravljati stanovanje za drvarje v Idriji, obljubujejo drvarjem večjo plačo in vse. Gospodje! Ali niste vedeli že preje, da je vse to potrebno? Zakaj se mora na shodih govoriti in Gostinčar še na Dunaju, da se šele vi spomnite?

i Socialni demokrati najboljši delavci. Neki gozdni uradnik je rekel, da so sociji najprijetnejši delavci, drugim se pa ne ljubi delati. Neki gozdni uradnik je rekel, da so sociji najdotičnega gospoda pozivljamo, naj povabi najhujše socije, najbolje samega Kristana, bomo videli, koliko bo zaslužil pri drvah na »grableh« pri tem akordu, kakor ga imajo sedaj delavci.

i Pomanjkanje duhovnikov. Kanomljčani in vsi hribovci župnije Spodnja Idrija bi bili veseli, če bi prišel v Spodnjo Idrijo še en gospod kaplan. Dela je obilo in župnija najbolj razširjena v škofiji. Upamo, da se nas bo usmililo v tem oziru.

i Nova šola na Gorah. Na Gorah so sezidali novo šolo in s tem je ustanovljena enorazrednica mesto sedanje zasilne šole.

i Zavrca dobi tudi šolo. Prihodnje leto bodo začeli zidati šolo pa v Zavrcau in napravili enorazrednico. Kmetje bomo imeli obilne občinske doklade, ker Gore in Zavrca je vse v občini Dole.

i V Črnem vrhu liberalci zopet rijejo. Čudno! V tem kraju so se liberalci onemogčili s svojim gospodarstvom, a vendar napravljajo tukaj zaupne shode glede deželnozbornskih volitev.

Krč

polajšujejo, odvajanje urejajo, prebavo pospešujejo pri nas vsak čas Feller-jeve odvajalne Raberbarske kroglice s. z. »Eisa-kroglice«. 6 kroglic franco 4 K. Naručajte pri E. V. Fellerju v Stubici, Eisa trg 16. (Hrvaško.) **Viado.**

Pisma mladini.

Prispevke Ivan Podietnik.
VII.

Zveza televadnih odsekov je gotova stvar. Hvala Bogu! To je bil lep dan preteklo nedeljo, ko so se zbrali na ustanovni občni zbor zastopniki študentskih, v preteklem letu ustanovljenih odsekov: Ljubljana, Št. Vid nad Ljubljano, Škofljaska, Tržič, Jesenice, Trbovlje, Kamnik, D. M. Polje, Horjul, Idrija in Matlika. Bilo je zbranih krog 140 zastopnikov in odposlancev odsekov, med njimi fantje iz Jesenic v lepi narodni noši. Vsem mladeničem se je poznalo, da so prišli v Ljubljano delati in se povzvetovat kakšno mlado organizacijo, se bolj poživimo in kakšno pot ji začrtamo, da se bo še bolje razvijala. Že pri tej prvi točki smo bili vsi brez razlike edini, da moramo predvsem skrbeti, da ostane tudi Zveza na tistih temeljih, na katerih smo ustanovili naše odseke. Na temeljih namreč, da moramo predvsem skrbeti, da zbiramo in družimo pošteno, resno mislečo, delavno mladino. Vsi govorniki, od gospoda poslanca Pr. Povčeta, ki je pozdravil mladeniče v imenu svojih tovarišev v »Slovenskem klubu«, pa po vrsti v vseh drugih govorih smo čuli zveneti en akord: ne se nikdar oddaljiti od tistih naukov, ki so nas jih učile naše matere, ko so z nami povzdigovala v molitvah roke k Bogu in Njegovi materi Mariji. Na tem temelju smo potem razmotrivali vprašanja o naši organizaciji, dokler nismo prišli edini do končne točke, da je naša stvar potrebna in da kaže že sedaj, da bo rodila lepih sadov, ako bomo vztrajni, nehojzljivi in trdni v volji delati in iti naprej. In mi bomo šli naprej, prijatelji moj, o tem sem prepričan in me je še bolj v tem prepričanju utrdil dan ustanovitve Zveze, ko sem gledal to mlado armado navdušenih, resnih mladeničev, ki se jim je brala trdna volja delati iz poštenih oči. Moral bi slišati te mladeniče, kako navdušeno, razumno in ognjevito so se v svojih govorih ogrevali za našo stvar. Moral bi čuti poročila predsednikov, ko so referirali o svojih odsekih in povdarjali, da se že sedaj povsod kaže vpliv naše organizacije v onih krajih, kjer ista obstoja. Moral bi biti pričujoč opoldne pri obedu, ko je vstal več, gospod kanonik Jos. Šiška in nazdravil mladeničem. Vihar navdušenja je splaval po dvorani, ko je dejal gospod govornik: »Mladeniči, morda ste mislili na to, morda tudi niste mislili, da je danes praznik

Marijin. Marija je torej, če ste mislili na to, ali niste mislili, hotela, bi rekeli, da se ravno na Njen praznik zberete in združite v Zvezo. Marija bo tudi blagoslovila vaše delo, ako si boste ostali zvesti sinovi.« To je bil trenutek, ki nam mnogim ostane neizbrisno v spominu. In potem dalje cel popoldan, ko smo gledali nastop najmlajših ljubljanskih televadcev, ko smo se zbrali zopet pri sejah in se povzvetovali o uniformi, o televadbah itd. — vedno isto navdušenje in ista vztrajnost za delo.

Zato pa, prijatelji, ni nas strah! Gotovo je, da bodo tudi našo organizacijo pretresali viharji, gotovo je, da nas bodo še srečavale skrbi in težave, toda vse to bomo lahko premagali, ako bomo vedno in vedno prepričani, da delamo za dobro stvar, ki je vredna žrtve in truda. In še eno: vedno moramo imeti pred očmi, da je naša stvar tako pomembna, tako lepa, da ji ne smemo nikdar postaviti nasproti malenkosti iz vsakdanjih bojev življenja, temveč pri vseh teh bojih proti malenkostim, hudobnim nasprotnikom, moramo imeti pred očmi končni naš cilj, ki je svetel in jasen tako, da se zgubi pred njim vse nizko, malovredno. Pri našem delu morajo stopiti vse osebe v ozadje, da ne zagrnje enega — namena. Zato bo skrbele naša Zveza, ki je že prvi dan svojega obstoja pokazala, da je pripravljena nastopiti tudi radikalno, kadar se gre za njeno — našo stvar.

Kašljajoče osebe opozarjamo na oglaševanje Thymomel scillae, t. j. preparat, katerega večkrat zdravniki priporočajo.

Božič 1907. Znana dunajska izvozna tvrdka A. Hirschberg, II., Rembrandtstrasse 19, razpošilja tudi letos slovito ameriško garnituro namiznega orodja, obstoječo iz 42 komadov za čudovito nizko ceno 6 gld. 90 kr. Vsak, kdor si namerava omisliti žlic, nožev, vilic itd., naj porabi to priliko. Več v današnjem oglasu.

ŽITNE CENE.

V Ljubljani, dne 19. novembra.

Pšenica domača	24 K.
RŽ	18
Oves	19
Ajda, črna	19
Ajda, siva	18
Proso, rumeno	15
Proso, belo	18
Ječmen	16
Pižol, rudeč	20
Pižol, koks	20

Krepkega dečka

poštenih starišev, ki je dopolnil 14. leto in ima veselje do pekovske obrti, sprejme takoj pod ugodnimi pogoji v pouk: pekarija **Lovro Sušnik** v **Škofji Loki**. 2583 4-1

Slabotni, v razvoju ali pri učenju zaostali otroci, ter slabokrvni, otožni, nervozni, utrujeni, lahko vznemirljivi in zgodaj oslabei odrasli rabijo z velikim uspehom **dr. Hommela Naematogen**.

Slast se vzbudi, duševne in telesne moči se dvignejo, vse živčevje se ojači.

Zahtevajte izrecno pristni **dr. Hommelov Naematogen** in ne dajte si usiliti nobeno izmed mnogih ponarejanj. Dobl se v lekarnah. 2170 5-8

Iščem treznega, 40 let starega

hlapca

ki razume tudi pri kmetiji. Plača po dogovoru; oglašiti naj se na upravništvo „Domoljuba“. 2566 3-1

BRAZAY FRANCO-BRAVEY MILK
radi svojega izbornega higijeniškega in kosmetičkega učinka **IS** je ne doseže nobeno drugo milo. **IS** Napravilja kožo čisto, nežno in prožno, lepo polt, krepi kite in učinkuje razkuževalno. Neobhodno potrebno za vsako toaletno mizo in vsako otročjo sobo. 971 III

Cena komadu 70 v., 3 kosi v elegantnem kartonu K 2. Dobl se povsod, kjer ne, naj se obrne na

Brazay, Dunaj III/2, Löwengasse 2 a.

ALEXIN

NAJFINEJŠA RASTLINSKA : :
MAST ZA KUHINJE, CVRENJE
IN PEKO, 25% IZDATNEJE KOT
VSAKA DRUGA. RADI LAHKE
PREBAVE ZDR. PRIPOROČENA

PRISTNO LE S TO
VARNOST. ZNAMKO
DOBIVA SE V VSAKI
SPECER. TRGOVINI.

Milostiva gospa,

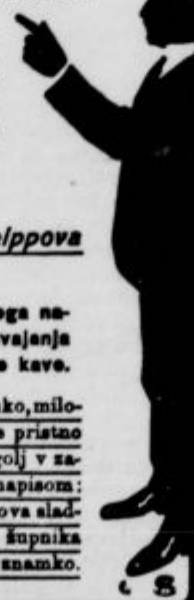
ali veste, zakaj morate pri nabavi
povzneti sladno kavo izrečno po-
udarjati ime »Kathreiner« ?

Ker se Vam sicer utegne
primeriti, da do-
bite manj vreden po-
snemek brez vsehrllin,
s katerimi se odlikuje
Kathreinerjeva kava.

• Zakaj le
Kathreinerjeva Kneippova
sladna kava

ima aprično posebnega na-
čina svojega proizvajanja
vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milo-
stiva gospa, da dobivate pristno
Kathreinerjevo kavo zgolj v sa-
prtihih izvornih zavojih s napisom:
»Kathreinerjeva Kneippova sla-
dna kava« in s sliko šupnika
Kneippa kot varstveno znamko.

Mlade deklice

bodisi da so slabotne ali le začasno bolne, rabijo zaupno **Scott** ovo emulzijo, ki si je pridobila z bok svojega dobrega okusa, lahke prebave in čudovite, enerzijske vzbujajoče redilnosti sloves kot najboljšo

krepilno sredstvo

Mlade deklice naj bi rabile to res izborno in dobro sredstvo vselej, ako se čutijo slabotne, utrujene in brez moči.

Pristna le s to znamko - ribičem - kot potrditvenim znakom za SCOTT-ov način.

Izvirna steklenica 2 K 50 h.

Naprodaj po vseh lekarnah. 2173 VIII

Sirolin

Povečuje slast do jedi in teže telesa, odstranjuje kašelj, izmetavanje gnoja, močno potenje. 2209 D 44-27

Priporočajo vsak dan pri
pljučnih boleznih, kataris
oslovskega kašlja, škro-
fulozi, Influenca

mногоčestvini profesorji in zdravniki.
F. Hoffmann - La Roche & Co.,
Basel (Švicar).

„Roche“

Dobiva se z zdravniškim receptom po
4 K steklenica.

Ker se ponujajo manj vredna ponarejanja, pro-
simo zahtevajta vedno: izvorni zavitek „Roche“.

Največja, najboljša tovar-
niška zaloga ur, zlatnine, srebr-
nine china srebra in dragocenih
kamenov. 530 21-19

Prodaja le I. vrste blaga.

Nižje vrste blago se ne razpe-
čava. Zadovoljujem se z malim
dobičkom

Cenike pošiljam zastoj in pošt-
nine prosto.

Kupujem tudi staro zlato in
srebro po najvišji dnevni ceni

Fr. Čuden

urar, Prešernove ulice v Ljubljani
nasproti frančiškanskega mostu.

Eksportna trgov. na vse dele sveta.

Sanatogen

Od nad 5000 profesorjev in zdravni-
kov vseh kulturnih dežel sijajno po-
trjen kot najvspešnejše krepično in
osveževalno sredstvo 2011 7-6

Jači telo, krepi živce

Dobiva se v lekarnah in drožerijah.
Brošure razpošilja franco in zastoj
Bauer & Co., Berlin S. W. 48 in glavno
zastopstvo C. Brady, Dunaj I. Fleisch-
markt 1.

Filipa Neusteina

poslajene

odvajalne kroglice

(Neusteinove Elizabetne kroglice).

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo pred-
nost te kroglice, proste vsakih škodljivih rimesi;
vporabljajo se z največjim uspehom pri boleznih
v spodnjem delu telesa, lahno odvajajoče, kri čisteče,
nobene zdravilno sredstvo ni ugodneje in obenem po-
vsem neškodljivo, da bi preprečilo

zaprtje

izvor premnogih boleznih. Radi poslajene oblike jih radi
uživajo tudi otroci.

Škatlica s 5 kroglicami stane 30 vin., ovoj z 8
škatljicami, torej 1.0 kroglic, stane le 2 K. Če se
pošlje naprej K 2.45, se pošlje franco 1 ovoj

Svarilo! Nulno se svari pred
ponarejanji. Zahtevajte
„Filipa Neusteina odvajalne
kroglice“. Pristne le, če nosi vsaka
škatlja in navodilo našo zakonito
varstveno znamko v rdeče-črnem
tisku „Sv. Leopold“ in podpis „Filip
Neustein, Apotheke“. Naše trgov.
sodnj. zavarovane emalože morajo
imeti našo tvrdo 2583 10-1

Filipa Neusteina le-
karna pri sv. Leopoldu
Dunaj, I. Plankengasse 6. Dobiva se v vseh lekarnah.

Božič 1907.

New-York in London nista priznala niti evrop-
ski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena,
oddati svojo zalogo zgoji proti majhnemu pla-
čilu delavnih moči Pooblaščen sem izvršiti ta nalog.
Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti
temu, da se mi povrne

glđ. 6-90 in sicer:

- 6 komadov najfinjših namiznih nožev s pristno
angleško kilnjo;
- 6 kom amer. pat. srebrnih vilic iz enega komada.
- 6 kom smer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavskih žlic;
- 1 kom amer. pat. srebrna zajemalica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalica za mleko;
- 6 kom ang. Viktorija čašic za podklado;
- 2 kom. učinkovitih namiznih svečnikov;
- 1 kom. ced. lnik za čaj;
- 1 kom. najfin. sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo glđ. 6-90.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo glđ. 40
ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni
glđ. 6-90. Američansko pat. srebro je znano, je
skor in skozi bela kovina, ki obdrži bojo srebra
25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokar da
i-ta inserat ne temelji na nikakršni slepariji,
zivezujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi
bilo blago všeč, povrni brez zadrživa znesek in naj
nikdor ne zamudi ugodne prilive, da si omisli to
krasno garnituro, ki je posebno priki dna kot pre-
krasno

božično in novoletno darilo.

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v

A. HIRSCHBERG-a

eksportni hiši amer. pat. srebrnega blaga
na Dunaji II, Rembrandtstr. 19 O.
Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti pov-
zetju, ali če se znesek naprej vpošlje.
Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varst-
veno znamko (zdrava kovina)
Izviček iz pohvalnih pisem:

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan Maribor.

Eksc. baronica Edelsheim mi je najtopleje pri-
poročila Vašo garnituro, torej prosim, pošiljite mi
tako garnituro za glđ. 6-90.

Kocsard, 29. oktobra 1901.

Hona Tisza, voj. prof. Degenfeld.

Ker je Vaša garnit. v gospodnji jako koristna, prosim, da
mi pošljete še eno. St. Pavel pri Preboldu
Dr. Camilo Böhm, okr. in tov. zdravnik.

Brinjevo olje

kupuje po visoki ceni 2608 3-1

Josip Kordin, Ljubljana.

Pred Škofijo št. 3.

Zahvala.

Naznanjam Vam, da se počutim z pet popolno dobro, izg. bila je m. grena (krč v glavi) z vzdikovanjem, veliko vznemirjenje, slabost želodca, pehanje ter druge slabosti. O gospodu H. Lovie, Monakovo II. se bom izražala vedno pohvalno in hvaležno, kako sem plemenit p. tom ozdravela.

Maritni dol pri Olo-mucu (M. rava).

Marilja K.l.

Da se izogne brez-potrebni mu nadlagovanju, se sporoči ime, če se želi, le po. om. Monakova II. 2609 1-1

Leposlovn mesečnik

"Dom In Svet"
stane za celo leto
K 9.-. Naroča se v
Ljubljani.

Zabranite izpadanje las!

Odstranjajte prhljaje!

St. Louis 1904: Grand Prix!

Milan 1906: Grand Prix!

Dunaj 1904: Zlata državna svetinja.

Ojačite rast las!

Oživljajte živce!

Dr. Dralle-ja brezova voda za lase

najplemenitejša in najnaravnostjša vseh voda za glavo in lase. Pazite pri nakupu izrecno na ime „Dr. Dralle“, ker se ponujajo češče manjvredna ponarejanja na škodo občinstva. Dobiva se v lekarnah, parfumerijah, drožerijah in brivnicah. Glavna zaloga: M. Hoffmann & Co. Tešin v L.

Slavnemu p. n. občinstvu si usojam najvljudneje naznaniti, da prodajam od-lej svoje priznane izborni 2542 3-2

gorenjsko sukno

vsako sredo ter soboto vse druge dni pa
na Vodnikovem trgu na Poljanskem nasipu štov. 8

in ne več na Marijinem trgu. Velespoštovanjem

JOSIP REICH, tovarnar v Ljubljani.

Pozor!

Pozor!

Združene tovarne za vožnino prodajajo letos zopet izključno po meni okroglo 4000 kom. takozvanih

vojaških kočev za konje

za ceno le glid. 2-20 komad in glid. 4-30 za par 6 parov (franko na dom) naravnost na lastnike kon. Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kožuhovala, temnosivi, okoli 150-200 cm veliki, torej lahko pokrijejo celega konja. - Razločno pisana naročila, ki se izvrše le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na 2214 3

Steiner-jevo komisijsko razpošiljalnico združenih tovarn za kočev

Dunaj, II, Taborstrasse 27 G.

Ceniki na željo zastojni in franko. - Za neugajoče se zavežem vrniti naprej poslani denar.

Mnogoštevilna priznanja in naročila so došla od: kobilarne v Radavcu, Komarno in Brody, župnika Kolarja Tutz, dr. Vračuna, odvetnika v Varasdu, posestnika Weichbergerja, Hlosva, Grünwalda, Zerkovak, Rotter Lichten, pl. Mroczkowski-ja Do-rostany, Rosenauerja Zg. Moldava, Kahlska Mankendorfa, S. Henka Gerl-dorf lastn. ka. umetnega mlina Fohringerja in dr.

Ohranitev zdravega želodca

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno napravljeno, tek zbujajoče in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane nasledke nezmernosti, slabe diete, prehlajenja, in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je dr. Rose balsam za želodca iz lekarnar B. FRAGNERJA v PRAGI.

SVARILO I

Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-ja v PRAGI

e. in kr. dvornega dobavitelja

„pri črnem orlu“

Praga, Malá Strana, ngei Nerudove ul. 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan.

Cela steklenica 2 K, pol steklenica 1 K.

Proti vpošiljativ K 1-50 se pošlje mala steklenica in za K 2-80 velika steklenica, za K 4-70 2 veliki steklenici, za K 8-4 velike steklenice, za K 22-14 velikih steklenic pošiljane prosto na vse postaje avstro-ogrske monarhije.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske. V Ljubljani se dobiva pri go. lekarjih: G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy, M. Mardetsch úger, J. Mayr. 2173

Osební kredit za uradnike, častnike, učitelje itd. Samostojni konzorcij za hranilnico in predjeme uradniš. društva dajejo po najzmernejših pogojih tudi proti daljšim odplačilom posojila na osebni kredit. Potovalci izključni. Naslovi konzorcijev se povedo brezpla. pri osrednjem vodstvu urad. društva, Dunaj, Wippingerstrasse 25. 2438 2

Pouk

v krojnem risanju in izdelovanju vanju oblok d. a. o. :: ::

FANI KOMAR

oblastveno konzoc. učni zavod

2399 Ljubljana 4-2

Prod. škofije št. 21.

Posestvo naprodaj

ležeče ob državni cesti Celovec-Beljak, z dobrimi nivalami travnikom in sadnim vrtnom, 20 minut od kolodvora Zelo pripravno za kakega rokodelca. Več pove **Jožef Fleis, Nova vas št. 20 P.** Podravlje pri Bejaku, Koroško. 2616 1

Dobro idoča

trgovina z mešaním blagom

se takoj odda z vso zalogo po jako nizki ceni, zaradi odpotovanja v Ameriko. Trgovina stoji tik državne ceste in dve minuti od kolodvora. Kje, pove upravnistvo tega lista. 2606 3-1

Provizzijske potovalce

za zasebnike, za prav dobre predmete išče **F. Reinisch, Draždane A, Krenkelstr. 20.**

Oglase naj se le dobri prodajalci. 2555

Šivalni stroj

lep in trpežen, že od 38 kron naprej. Ceniki zast.

L. REBOLJ
zaloga šiv. strojev in koles, Kranj.

Čudež se je zgodil nedavno v Budapešti, ki je edini te vrste. Ta čudež je učinil, da **deželna zaloga suknenege blaga v Budapešti VII. št. Rottenbillergr. 4** razpošilja za **K 10 kupon 3 metrov**

finega jesenskega blaga ali kamgarna v črni temno-višnjevi, sivi in rujavi barvi za popolno obleko za gospode (sukna, hlače in telovnik). 1973 15-12

Kdor kupuje blago za jesenske in zimske obleke, naj se gotovo posluži dobro znano trgovino

„Pri Škofu“

v Ljubljani, Pogodnarjev trg (sadni trg) v veliki mestni hiši nasproti molarjev.

Došlo je novo blago v veliki izbori in po zmerni ceni in sicer: sukneno blago za moške in ženske, perilni parhent, volnene, svilnate in pletene rute (kocke), šerpe in ogrinjalko, odeje (kovrte) domačega dela, koci, jagerske srajce in jagerske spodnje hlače za moške, ženske in otroke, kakor tudi nogavice za moške in ženske. 2289 8-6

Postrežba zanesljivo poštna in dobra!

Registron varošč. Najna Huzijni Običajna varošč.
1904 Najlepši kras božičnega drevesca 15-1
 Ni ti ga ne smeta pogledati nobena kršćanska družina, je moje izdeljano
briljantno angel. zvonilo za božično drevo št. 1
 popolnoma iz korine s 6 posod. angelci 30 cm vis. Garantira se za funkcijoniranje.

Prilagojeno tako za najprejše ali najmanjše drevo s preprostim zasajenjem. Postavljeno na mizo se
 tudi lahko tudi na zunanje zvonilo. Postavljeno na teplo po funkcijonira tudi brez prigrizanih sveč.

Gorki zrak treh prižganih sveč vrtil gonilno kolo, nanje pritrjeni izboljšani jekleni be tički pa udarjajo na troje zvoncev in blago-zvončno, srebrnočisto zvonjenje zadoni, mlado in staro predstavljajoč v božično blaženost. Kos stane s kartonom in navodilom vred K 1-50.

3 kosi	K 4-25	3 kosa	K 12-
4	5-50	12	15-
6 kosov	8-	34	29-
	36 kosov		K 43-50
	50		58-
	100		112-

Št. 2. Ravnotisto angelsko zvonilo za božično drevesce, izvršeno veleelegantno in posebno fino ponikljano, s sukanimi stebriči za zvonce in tremi prekrasno zaredimi srebr. lametastimi rožami, ki potem, ko so prižgane sveče, prekrasno odsevajo, kos s kart. in navod. vred K 2-

3 kosi	K 5-50	3 kosov	K 15-50
4	7-25	12	20-25
6 kosov	10-50	34	39-50
	36 kosov		K 57-50
	50		7-50
	100		150-

Najnovejši

stekl. nakit za božično drevesce

12 kos. sortiran' h, srebrno zavilih v kartonu, po velikosti in izvirnosti po K -40, -60, -70, -80, 1-120, 1-50, 2-6 os. kartonu, po velikosti in izvirnosti po K -75, -90, 1-, 1-20. Lameta. angelaki lasci, srebrni ali stani, kvart K -10, tica za orehe 100 kosov K -20, varščice iz steklenih kroglic, 1 in pol do 3 metra dolga, po velikosti kroglic K -90 -95, 1-20, 1-40. Svečice 36 kosov v kartonu K -50, volge 16 kosov v kartonu K -58, drčajci za svece, tucat K -50.

Prosim zahtevajte katalog.

Božična nagrada. Vask p. a. kupce, ki od 1. sept. do 30. nov. pisмено nasnakrat naroči za božično nagrado abnormno ležičke št. 4545 s po noči svetlečim se

Zamena dovoljena ali denar nazaj, toraj brez rizika!

Podaja se po povzetju ali denar nazaj. Najpripravneje se naroči na odsek za potne sakarnice. Neobhodno je potrebno, da se pri naročilu opozari, ali naj se pošlje blago po povzetju ali če je denar odposlan po nakaznici. Tudi je v korist vsak-mu naročitelju, da muovi, čim la mogoče, blago še pred 15. decembrom, ker pošta po 15. decembru zaradi budge zavala na more dostavljati tako hitro, kakor ob navadnem času. Zaštevajoče naročbe ostereje pravdočasno na naslov:

tvornica ur v Mostu **JAN KONRAD** ces. in kralj. dvorni dobavitelj v Mostu št. 1941 na Češkem
 Zahtevajte moj najnovejši glavni katalog s 3000 slikami, ki vam ga takej pošljem zastoj in pošlino prosto.

pristna Roskopf patentna remontoirka na sidro švicarskega zistema s masivnim solidn. švicarskim kolesjem na sidro in zaščito za gonilno vzmet, pristno nikljasto okrovje z varstvene ploμβe in šarnirskim pokrovom, ovaln. robom, 36 uridoča (ne gre samo 12 ur), okrašeni in pozlačeni kazalci, najatančnejše reguliranje in 3letni garancijski list, kom. 6 K, 3 kom. 14 K. S sekundnim kazalcem 6 K, 3 kosi 17 K.

Bogata izbora v mojem glav. katalogu

Št. 7333. Denarnica iz enega kosa, svetlorjava, safian mnogo prostora za drobiž, 4 predeli, notranja zapora na vzmet, nikelnasta zunanja zapora 9 cm dolgotu, 6 cm širokosti K 1-60.

Št. 7908. Cena dobra denarnica iz enega kosa, močnega, gladkega usnja spomena, la zaklopi in gvozdine, 4 predeli in vizitje, 3 zapre, 9 cm del. 6 cm šir. K 1-35.

Bolše denarnice po K 1-85, 2-10, 2-80, 3-10, 3-50, 3-80, 4-20 in vizje za najmanj 40 K blaga, dobi zastoj kazalnikom in pa koleđar za 1. 1908.

BAROS

GABOR

Hugaria-Villám

Pokvarjena vina
 in druge vinske bolezni se z ničemer bolj ne odpravijo kot po vseh naših postavah dovoljena, v tu in inozemlju dobroznana Barosova

sredstvo za ojačenje vina (hektoliter rabi 1/2-1 kg) 4 K.
Purin (za h.ektoliter 5-6 deka) 12 K. Deka 16 vin.
 čistilo za 12 hl 2 K, za 25 hl 3 K, za 50 hl 5 K.
sredstvo proti kislini (za hl 1/4 kg) kg 2 K 40 vin.
sredstvo za odstr. duha (za hl 1/2, 1/2 kg, kg. 5 K 20 vin.
 za pokvarjena in gosta vina (hl 1/2 1 kg), kg 4 K 40 vin.

Da'e vse obstoječe predmete za kletarstvo in gospodarstvo in stroje Ceniki zastoj in franko. 5 kg po povzetju, nad to količino na rok 1726 XII 3-1 po dogovoru.

Osrednja pisarna in prodajalna: **Budapest, VII. Dohány utca 1**, zaloga: 49, telefon 8-72. Tovarna zmesi za rum, likerje in druge spirituoze: **I., Városmajor-utca 42**, (lastna hiša). Telefon 45-45. — Razpošilja se dvakrat na dan po pošti po povzetju ali proti vposlatju denarja.

Milijoni gospodov in dam rabiJO „FEOLIN“

Vprašajte svojega zdravnika, ali li „Feolin“ najboljšje kosmetično sredstvo za kožo, ker la obel. Se tako malo čist obraz in še grje roke postanejo tako aristokratsko fine in lične z uporabo „Feolina“. — „Feolin“ je iz 42 najlepših in svečih zelišč prirejeno angleško milo. Jamčimo, da po vporabi „Feolina“ brez siedi izginejo vsaki izrastki in gube, ogrci, rdečica itd. „Feolin“ je najboljšje sredstvo za čiščenje las in njih obranjenje, preprečuje izpadanje las, pivšo in boleznj v glavi. Zavežemo se povrniti denar, če bi kdo ne bil popolnoma zadovoljen s „Feolinom“. Cena kosu K 1, 3 kosov K 2-50, 6 kosov K 4, 12 kosov K 7. Pošilja M FEITH naul Dunaj VI Maršal'jfo-strasse 46; dobiva se tudi v droger, parfumerijah in lekarnah. 2582

V Ljubljani: A. Kanc, drg., Jos. Mayr, lek. p. sl. Jelenu

Šnovi za mošt

popolno nadomestilo za jabolka in hruške v izdelovanje mošta. Dodatek za zboljšanje mošta. Razpošilja proti povzetju

Josip Racher
 drožerija „pri črnem psu“
 Bruck ob M.

Prospekte na zahtevo zastoj.

Odobrila c. kr. splošna preskuševalnica za živila v Gradcu.
 2413 6-5

Učenca v starosti od 14 do 16 let, poštenih kršćanskih starišev, enega ali dva, sprejme **Ivan Vese**, mizarski mojster v **Sodražici** pri Ribnici. 2561 1-2

Samo 6 dni

Havre New-York

Francoska prekomorska družba.
 Odpotuje se iz Ljubljane vsak torek.
 Vozne liste in pojasnila daje samo **Ed. Šmarda**
 obl. konc. potovalna pisarna Ljubljana, Dunajska cesta št. 18, nasproti znane gostilne pri „Figovcu“. 1878 26-7

Kdor rabi **traverse in železniške šine** za oboke, str. šno lepenko, biče za stope, pločevino za srebro, okove za okna in vrata, pumpe in cevi za vodo, vino in gnojnico, obr. e naj se na **trgovino z železino**

FR. STUPIČA

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1, zraven „Figabirca“, in Valvazorjev trg št. 6, nasproti Krizanske cerkve.

Edino tam se dobi vedno sveč portland-in roman-cement iz slovečih tovarn doške in trbovlske. Mreže in žica za ograj, trasiške brane, razni plugi, štedilniki, tehnične čistilnice za čisto, oprava za mlesarne, ter vse poljedelsko orodje v veliki izbiri.

Glavno in edino zastopstvo za celo Kranjsko na zadnji p-ljedelski razstavi v Zagrebu s prvim darilom odlikovanih stamozreznik, mlatalnic in gopelinov.

Amerikanski stroji za košnjo vedno v zalogi. 7 8

SVOJI K SVOJIM!

Trgovina s klobuki in čevlji Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg 10

priporoča svojo veliko zalogo najraznovrstnejših klobukov, cilindrov in čepic, kakor tudi najtrpežnejših ter najfinejših čevljev.

Pravilno izdelavano

Vesko ponarejanje kazniče
Edino pristen je 85 4

Thierry-jev balzam

z zeleno znamko „redovnica“.
Cena 12 majhnih ali 6 dvojnastih steklenic ali 1 velika iperclijna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijako mazilo proti vsem še tako starim ransam, vnetjem, razlitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: s lončka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali dekar naprej. — Obe domači sredstvi sta povsod znani in slovita kot najboljši. Naročila se navišujejo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogiški Slatini.

Brošura s tisoči originalnih pism gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah

W. Klein & Co. Leipzig
ca. 40 Jahre alt
A. Thierry in Pregradi
ca. 40 Jahre alt

DOBRO SREČO!

Namesto K 10.—
samo K 3-80

stane lepa „Gloria“ srebrna s plombo 30 urna anker-remontoirna žepna ura, prima kolesje z lepim glavir. okrovjem s sek. kazalcem in lepo pozlačeno ali posrebr. verižico z obeskom, natančno idoča za samo 1 gid. 95 kr. 2575 1-1

Dalje ponujam pozlačeno, 30 urno (veleprima švicarsko kolesje) remont. uro z lepo pozlačeno verižico za samo 3 gid. Za vsako uro dvelctno pismo jamstvo. — Po povzetju pošilja

Izvoz ur KOHANE Krakov št. 42.

Za vsakojako denar nazaj. Mnogi so naročili po dvakrat.

Zastonj 2554

zahtevajte moj ilustrirani cenik o urah, zlatnini, srebrnini itd.

Dr. Heger, urar, juvelir in gravir. Oslek I. Kapucinska ul. 4 (Slavon.)

„Kunard Line“

Trst-New York

enaipravnejša, najcenejša in najboljša pot iz Ljubljane v severno Ameriko, ker ted ni dolgotrajne mučne vožnje po raznih železnicah, nobenega posredovanja, ne prenočevanja in sploh nobenih potratnih stroškov med potjo. Parniki so prostorni, zračni in smadni; vsejlo vsake 14 dni. Hrana in postrežba najboljša. Pajsa-nila daje in karje prodaja glavni zastopnik. 2004 79

Bitamp odhod iz Trsta. Atlanta, torek 19. novembra 1907. „Lusitania“ iz Liverpoola 30. novembra. „Panonija“ 3. decembra. Caronia, 14. decembra.

Andrej Odimek, Ljubljana, Slomškove ulice 25, poleg cerkve Srca Jezusovega.

Za 5 vinarjev

si more vsak preskrbeti prednosti pri nakupu blaga za obleko, kakoršnih sicer ni dobiti, kdor prosi po dopisnici za vposlate vzorcev pri veliki trgovini bratje Lechner v Gradou, železna hiša. To ne stane nič, na izbero pa ima vsak najmodernejše blago za damske obleke črno in barvano perilno blago, posteljnino, oksford, loden, sukno, vse vrste platno za perilo in posteljno opravo, in mnogo drugih predmetov, poleg cenika o vseh vrstah perila i. t. d. — Zložno si more vsak doma izbrati in potem kar najceneje izvršiti najboljši nakup. Mnogo hiš naroča že celo vrsto let vse svoje potrebitine le od tam, ker so se prepričali, da ima ta strogo realna trgovina pred očmi edino zadovoljnost svojih odjemalcev. 2026 12-12

Uro z verižico

za le gid. 1-60

dobi vsak krasno srebrno remont. Gloria žepno uro sistem Roskopfpatent 36 ur natančno idoča za kar se jamči 3 leta. Vrhutega pozlačeno primerno oklop. verižico za le gid. 1-60 3 kom. z verižicami vred gid. 4-50. Pošilja po povzetju tovarn. zaloga švicarskih ur 2531 5-2 S. Urbach, Krakov št. 95.

Najcen. nakup češkega posteljnega perja

5 kg nov., dobrega, sivoga, skubljenega, brez prahu K 9-40; boljše K 11-80; 5 kg dobrega napoi belega K 16.—; belo, mehko K23-50; 5 kg snežnobeło, mehko K 28.—. K 30.—, K 34.—, K 36.; 5 kg snežnobeło neoskubljen. K 23.—, K 26.—, K 29.—; puh siv á K 3-40, bel á 4-40, snežnobeło á K 5-80 in K 6-40 pol kg. Pošiljatev franko po povzetju. Sme se zamenjati in nazaj vzeti proti povratilu pošilnine. Pri naročilu se prosi za natančen naslov. IVANA POLATSCHEK Janovitz a. d. Angl 16 pri Klatovu, Češko.

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in za nesljivo potovalni naj se obrnejo na
Simoná Hmetzka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Kakovostna Pojasnila daje se brezplačno.

Izdatam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

I. kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Aug. Agnola,

Dunajska cesta 13a, poleg Figovca'

se priporoča prečistiti dobavitelji in p. n. slav. občinstvu za napravo cerkvenih oknov z umetnim steklarstvom ali slikanjem na steklo, stavbenih del, naprav okvirov, itd. itd. — Ima tudi v zalogi različno porcelansko in stekleno posodo za namizje gostilin in zasebnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih cenah. — Nariši, ceniki in proračuni na zahtevano zastonj, mnoga spričevala za dovršena dela so cepljenim odjemalcem v ogled na razpologo. 1907 52-15

Dva učenca

se sprejmeta takoj v mizaraki poduk. Andrej Kregar, mizar v Vižmarjih n. Ljubljano. 2461 3

Mizarskega pomočnika

sprejme takoj za trajno delo 2580

Simon Černe, mizaraki mojster, Gorje pri Bledu

Dr. Kovacs-evo mazilo za roke.

V rabi nedosežno, povzročuje nežnost in belino rok v 3 dneh. — Lonček I K 20 v

„International“ odstranj. mahu

naglo in gotovo odstrani nepotrebne kocine v obrazu in po rokah. — Steklenica 6 K.

Razpošilja po povzetju lekarna pri Mariji Pomagaj, Budapest, Liszt Ferencz-tér 20. 2307 18-1

Käthe-jeva voda za lase

ali „Pomada“, edino in najgotovješe sredstvo za močno in naglo rast las in brade. V kratkem času presenetljiv uspeh. Cena steklenice ali lončka K 2.—, K 3.—, steklenica za poizkus K 1-40. Pošilja po povzetju gospa Käthe Menzel, Dunaj, XVIII, Schulgasse 3, I St. g. 2342 10-6

Pozor!

Iščem izurjenega

mlinarja

oziroma zakupnika mlina.

Pri mlinu je pripravno stanovanje in hlev za štiri goveda. Nastopi se lahko takoj. V obeh slučajih dogovor pod ugodnimi pogoji pri meni na Hruševem hiš. št. 13, P. Dobrova pri Ljubljani.

Franco Pritekel

posestnik in mlinar.

2617 1

KAŠLJUJOČIM otrokom in odraslim osebam

pripisujejo zdravniko zelo uspešno

THYMOMEL SCILLAE

koč sredstvo, ki odtrgava sluz, jo odvaaja, ki blaži in potolažuje krčeviti kašelji in ki odstranjuje dihalne težkoče. Stotine zdravnikov so se že imenitno izrekli o hitrem učinkovanju tega sredstva, Thymomel scillae, pri oslovskem kašlju in pri drugih vrstah kašlja.

Vprašajte, prosimo zdravnika!

1 steklenica 2-20 K. Po pošti franko proti pošiljlatvi 2-90 K; 3 steklenice pri pošiljlatvi 7 K. 10 steklenic pri pošiljlatvi 20 K.

Izdelovanje in glavna zaloga

lekarna B. FRAGNER-Ja

2430 c. kr. dvorn. zalagatelja 24-1

Praga III., št. 203

Dobiva se skoraj v vseh lekarnah.

Pozor na ime sredstva,

izdelovatelja in na varstveno znamko.

